

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز چهارشنبه ۲۷ اسفند ماه ۱۳۰۹ * (۲۸ شوال ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) تقدیم بکفره لایحه از طرف کفیل وزارت معارف
- ۳) شورو تصویب لایحه بودجه سال ۱۳۱۰ مملکتی
- ۴) موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس روز سه شنبه بیست و ششم اسفند ماه ۱۳۰۹ را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * * *

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (نماینندگان)

خیر (صورت مجلس تصویب شد)

[۲ تقدیم يك فقره لایحه از طرف کفیل وزارت معارف]

کفیل وزارت معارف (آقای فرخ) - بطوری که خاطر مبارک آقایان مستحضر است در بودجه ۱۳۰۹ چهارده هزار و چهار صد تومان برای مدارس فارس و بنادر تصویب شد در شش ماه ثانی ولی در کمیسیون بودجه گذشته کلمه (و بنادر) حذف شده و از این جهت برای پرداخت دوهزار و هصد و چهل تومان که به بودجه بنادر اضافه شده است در شش ماهه ثانی وزارت مالیه برای پرداخت دچار مشکلات شده چون آن کمیسیون بودجه سابق

منحل شده است و کمیسیون بودجه جدید هم قانوناً نمیتواند دخالت کند این است که برای اصلاح این عبارت يك ماده به دو فوریت تهیه شده که بمقام ریاست تقدیم میشود رئیس - آقای وزیر مالیه موافقت دارند که مقدم بر لایحه بودجه این لایحه که تقاضای فوریت شده مطرح شود؟

معاون وزارت معارف - آخر مجلس مطرح شود

وزیر مالیه - بنده قبلاً از ایشان خواهش کرده ام که بعد از این مطرح شود

[۳ - شورو تصویب لایحه بودجه ۱۳۱۰ مملکتی]

رئیس - لایحه بودجه مملکتی مطرح است. ماده واحده قرائت میشود:

* * * عین مذاکرات مشروح هیجدهمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه. (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین که ضمن صورت مجلس خوانده شده است

- غائبین با اجازه - آقایان تیمورتاش - فاطمی - حاج میرزا حبیب الله امین - آشتیانی - آریاب کیخسرو - چایچی - رهنما - عبدالحمین خان دیبا
- غائبین بی اجازه - آقایان: حاج محمد رضا بهبهانی - اعظم زنگنه - کفائی - آقا رضا مهدوی - آقا زاده سبزواری - مسعود ثابتی
- دیر آمدگان با اجازه - آقایان: مرتضی تلیغان بیات - اسدی
- دیر آمده بی اجازه - آقای عدل

ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۱۰ مملکتی را که از حیث عایدات (باستثنای عوائد نفت جنوب از بابت ۱۹۳۰ میلادی که در ۱۳۱۰ وصول و بحساب ذخیره مملکتی منظور می شود) بمبلغ سی و دو میلیون و پنجاه و هشت هزار و نهصد و سی و نه تومان و نه قران (۲۲۰۵۸۹۳۹ تومان) و هشتصد و هفتاد و نه هزار پهلوی (۸۷۹۰۰۰ پهلوی) و از حیث مخارج بمبلغ سی و دو میلیون و یکصد و نوزده هزار و سیصد و نود و هفت تومان و هشت قران (۳۲۱۹۰۳۹۷/۸ تومان) و هشتصد و پنجاه و شش هزار و صد و پنجاه و هشت پهلوی (۸۵۶۱۵۸ پهلوی) بالغ میشود بشرح صورت منضمه تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج مملکتی اعم از حقوق و مصارف را در حدود اعتبارات مصوبه مطابق بودجه های پیشنهادی که تا آخر اسفند ۱۳۰۹ باید بمجلس داده شود باستثنای بودجه ثبت اسناد و املاک که تا آخر خرداد ۱۳۱۰ داده خواهد شد بارعایت قوانین مربوطه با قساطر ماهیانه پردازد تا این که بودجه های مذکوره بتصویب کمیسیون بودجه برسد و پس از آن مصارف مملکتی مطابق تصویبات کمیسیون بودجه کل بعمل خواهد آمد.

تبصره - پرداخت مخارج ثابت و غیر ثابت که در متن بودجه مملکتی و جداگانه از اعتبارات وزارتخانه منظور شده است مقید بقید اقساط ماهیانه نمیشد ولی پرداخت مخارج غیر ثابت که در بودجه های تفصیلی وزارتخانه ها منظور شده است پیش از یک دوازدهم در ماه مجاز نیست مگر بعد از تصویب کمیسیون بودجه.

مخبر کمیسیون بودجه (آقای دکتر طاهری) - بعد از آنکه

بودجه بطبع رسید در ارقام عایدات در یک رقم یک تغییری حاصل شد قسمت پهلوی و قرانش و در قسمت مخارج هم یک قلم تغییر حاصل شد در نتیجه این تغییر در جمع و خرج هم در قسمت قران و هم در قسمت پهلوی جزئی تغییری حاصل شد از این جهت (به تصویب کمیسیون هم رسید) این صورت اصلاحی تقدیم می شود که از روی آن در صورت تصحیح شود سایر اوراقی که طبع شده است و منتشر شده است و از روی این مطرح مذاکره بشود.

رئیس - ماده واحده را یک بار دیگر با اصلاح میخوانند؛

هشتم و چقدر مردم از نبودن طیب باجل مطلق بواسطه نبودن طیب میبیرند و چقدر زنها بواسطه نبودن قابله در ولایات میبیرند بنده راجع به این قسمت بطور اختصار عرایض خود را عرض میکنم. عرض کنم بودجه صحیه روی هم رفته شش صد هزار تومان در اینجایش بینی شده و تقریباً یک هفتاد بودجه مملکتی است البته میدانم آقای وزیر مالیه ممکن است در جواب بفرمایند که بیشتر از این پول نداشتیم همینقدر ممکن است در نظر اول بی حق نباشند زیرا یک اقلام مهمتری در نظر بوده است و یک تشکیلات مهمتری را در نظر گرفته اند و برای صحیه همینقدر مانده است ولی بنده برای آنها یک پیش بینی بخاطر رسیدن و بعد عرض خواهم کرد اگر توجه فرمودند ممکن است اصلاح شود. ملاحظه فرمائید این ششصد هزار تومان الا آن یک قسمت عمده اش در مرکز باید باشد همینطور که مؤسسات عمده مادر مرکز است و نمیشود آنها را حذف کرد از بودجه صحیه هم شاید نصف بیشترش در مرکز خرج شود و باقی بماند برای ایالات و ولایات این را درست ملاحظه فرمائید سیصد هزار تومان یا سیصد و پنجاه هزار تومان این مبلغ را اگر وزارت داخله یا اداره صحیه بهر ترتیب بخواهد تقسیم کند با ایالات و ولایات باز وفا نمیکند یعنی چه جور وفا نمیکند؟ شاید دوست یا سیصد تا طیب در ایالات و ولایات داشته باشند ولی این پست ها مخارج شان در سال یکی دو هزار تومان بیشتر نیست و با این مبلغ چطور میتوانیم صحیه داشته باشیم و طیب خوب بفرستند و مردم را سالم نگاهدارند بلکه بنده میخواهم عرض کنم که نبودن او بهتر است زیرا که اداره صحیه اگر بخواهد طیب خوب استخدام کند با این ماهی صد تومان یا ماهی پنجاه تومان نمی شود طیب خوب در ماه پانصد تومان کمتر نمیگیرد چنانچه خود بنده با آقای امیراعلم میخواستیم این کار را بکنیم از پانصد تومان کمتر نمیگرفت پس در اینجا صحیه مملکتی مکلف است باین که طیب های پنجاه تومانی و صد تومانی و هفتاد تومانی را بفرستد با ایالات و ولایات این را هم بنده عرض نمیکنم که نتیجه کار اینها چه خواهد شد صرف نظر از مقید نبودن آن شاید یک مردمی را مبتلا بکنند

یک تریبی پیش بینی بکنند و در نظر بگیرند که يك قدری بودجه صحیه اضافه شود و الا بقیده بنده ششصد هزار تومان بودجه صحیه برای يك مملکتی باین عریض و طولی سیصد فرسخ طول و دوپست فرسخ عرض هیچ کفایت نمیکند آنهم که تقریباً نصفش برای مؤسسات طهران مصرف میشود نمیدانم آقای وزیر مالیه چه تریبی بخاطرشان خواهد رسید اگر در اطراف بودجه در اطراف مازاد عایدات یا مازاد اعتبارات چیزی باقی بماند اضافه کنند به بودجه صحیه که اقلاً يك میلیون و دوپست هزار تومان بشود خیلی خوب است و عقیده بنده این است که اگر يك اضافه به بودجه صحیه بکنیم و يك مبلغی تخصیص بدهیم به صحیه عیب ندارد که صحیه را درست کنیم این يك قسمت عرض بنده بود یکی دیگر در وزارت اقتصاد آقای رئیس الوزراء آقای وزیر مالیه خودشان بهتر میدانند و بهتر در این مسئله متوجهند که ما میخواهیم هر کدام شرکت هم زحماتی بکنیم که تعادل صادرات و واردات بکنیم بلکه ماموق شویم که صادرات مملکت را زیاد کنیم و شاید تا یکی دوسال دیگر صادراتمان بیشتر بشود و این بوسیله وزارت اقتصاد و توسعه مؤسسات اقتصادی بعمل می آید چنانچه خود دولت در ضمن ماده واحده پیش بینی کرده است که زائدات و اضافاتی که داریم برای مؤسسات اقتصادی و توسعه قوه تأمینیه مملکت است در این جا قریب چهار صد هزار تومان برای بودجه مؤسسات اقتصادی نوشته شده و این مبلغ که برای وزارت اقتصاد نوشته شده يك قسمت آن صرف مؤسسات و تأسیسات اقتصادی می شود ملاحظه فرمائید مادر مملکت هر قدر بخواهیم صادرات را زیاد کنیم وسیله جز فلاح ندارد غیر از این چیزی نداریم و عده زراعت است متأسفانه در این سنوات گذشته بدلائیکه نمیدانم چیست زراعت قدیم ما امروز مصرف ندارد زیرا همان گندم و جو و شاتوک است که هیچ در واقع مصرف ندارد چنانچه بنده اطلاع دارم از صفحه غرب تمام مردم آنجا از هستی ساقط شده اند و بالطبع در این دوسال اخیر خودشان منتقل شده اند که باید اقدامات عملی برای زراعت بکنند و يك قسمت مملکت مشغول نوتونکاری شده اند يك قسمت مشغول بنبه کاری شده اند

یکی ابریشم را ترویج و تربیت میکند باین کارها مشغول هستند ولی باز دچار اشکال شده اند مثلاً بنده اطلاع از قسمت کردستان دارم که محصولات آنجا بیشتر توتون است محصول پارسال را خیر دارم مال پارسال را خیر دارم که توتون کاری مفصلی کردند سال اول در داخله مملکت مصرف شد ولی پارسال نتیجه نگرفتند بنده توتون کردستان را که اطلاع دارم مثل میزنم آقایان دیگر شاید از قسمتهای ولایات بهتر خبر دارند ما در مملکت هر قدر بخواهیم صادرات را زیاد بکنیم باید کاری بکنیم که محصولات ما باب خارجه بشود ولی این زارع کردستان هر قدر زحمت بکشد نمیتواند یعنی سلیقه چیدن برگها خشک کردن برگها را ندارد و متخصص نیست در این که چه جور این را تهیه کند ماشین کند و بخارجه بفرستد آنوقت توتون در کردستان یکمن چهار قران است ولی بنده اطلاع دارم که يك نفر آدم آمده بود و اوراق را خوب چیده بود و تریبی که باب خارجه است تهیه کرده بود و چون خیلی معطراست و برگش بزرگ است آنرا ماشین کرده بود و برده بود آلمان يك من سی تومان فروخته بود و سیگارش هم خیلی خوب شده بود این جا يك تقصیر متوجه دولت می شود و آن این است که بنده در این جا عرض میکنم که در موقع تشکیل بودجه وزارت اقتصاد در نظر بگیرند برای ایالات و ولایات هر کدام به بینند چه احتیاجی دارند برای کردستان اگر مثلاً کردستان توتون کاری دارد يك نفر متخصص برای این کار آنجا بفرستند کاشان بنبه کاری میکند يك نفر بنبه کاری که از این کار اطلاع داشته باشد باسم نماینده وزارت اقتصاد آنجا بفرستند همان طوری که نماینده سایر وزارتخانهها در ایالات و ولایات موجود است يك نفر هم نماینده از طرف وزارت اقتصاد بهر شهر یا هر قصبه برود به بیند احتیاجات مردم آنجا چیست آن نماینده وزارت اقتصاد برود به بیند احتیاجات مردم چه چیز است هر قدر خودشان مردم میتوانند بکنند این شخص دستور بدهد هر قدر که مردم نمیتوانند و محتاج بمساعدت دولت است پیشنهاد بکنند و از دولت مساعدت بخواهند چون بنده نمیخواهم زیاد حرف بزنم ولی اگر آقای وزیر

اقتصاد ملی و آقای وزیر مالیه يك وقتی را معین کنند بنده حاضرم ثابت کنم که در همان کردستان بعد از یکسال توجه کردن ده میلیون تومان بر صادرات ما افزوده می شود دو میلیون قالی به صادرات ما افزوده می شود عجالتاً دیگر در اینجا عرضی ندارم و فقط يك تذکری دارم در قسمت وزارت طرق چون آقای تقی زاده خوب اطلاع دارند در کردستان قریب سیصد هزار تومان خرج کردند سه سال، چهار سال بیشتر برای ساختن راه ولی چون ناقص است اگر توجهی به آنها نشود تمام آنها خراب میشود و بالاخره اگر سال قبل از این راه استفاده میکردیم دیگر نمیشود استفاده کرد و ممکن است برای هذله السنه این دو خطی که از کرمانشاه بکردستان میرود حفظش نکنند و تعمیر نکنند بیش از این خراب شود این جا بنده پیش از این عرضی نخواهم کرد و آقای وزیر مالیه هر جور نظرشان است در این قسمت ها يك اطلاعی به بنده بدهند که در این دوسه قسمت رعایت خواهد شد که وسائل نگرانی مرتفع شود غیر از این دیگر عرضی ندارم

وزیر مالیه (آقای تقی زاده) - با تصدیق فرمایشات آقای وکیل الملک اساساً باید عرض کنم که هر چه از این قبیل فرمایشات بفرمایند هم بنده تصدیق میکنم و دولت هم تصدیق میکند ولی نتیجه همین تصدیق ها است که این بودجه را تشکیل داده من هم تصور میتوانم بکنم که هر يك از آقایان فرداً فرد در دلشان از این جور آرزوها و آمال دارند و مذاکرات مفصلی هم ممکن است بکنند و بنده شخصاً کاملاً خسته شوق هستم که بشنوم و آنچه تذکر ممکن است داده شود در خاطر بسپارم و یاد داشت کنم و در موقعش هم آنچه میتوانیم کمک بکنیم ولی آقایان خوب مطلع هستند شاید خیلی ها بهتر از بنده مطلعند که این تریبی که ما فعلاً داریم پیش میرویم مبنی بر يك نقشه و يك پرگرامی که از چندین سال باین طرف دولت در راه ترقی پس از حصول انتظام و امنیت در راه ترقیات دیگر از قبیل صحیه بلدی و اقتصاد و غیره افتاده است و همیشه خودشان خیلی نزدیک بدولت بوده اند و با اصطلاح معروف در تماس بوده اند و از اول سال

تا آخر سال نطق فرموده اند و تذکر داده اند و هر يك از آقایان نمایندگان آن چیزی که بنظرشان آمده است تذکر داده اند و نتیجه کل این مذاکرات این میشود که دولت هر چیزی را که بشود بیشتر کرد بیشتر کند و بفلان چیز دیگر هر اندازه که بتواند تخصیصات بدهد این نتیجه این کار شده است در این که صحیه خیلی مهم است هیچ شکی نیست و تأسیسات اقتصادی هم خیلی چیز مهمی است ولی بنده میخواهم عرض کنم که از اول بودجه تا آخر بودجه در نظر بگیرید به بینید کدام يك کتر مهم است اگر از بنده بپرسید عرض میکنم که همه اش در جای خودش مهم است ولی عقیده شخص خودم را عرض میکنم که بنظر ما مهمترین همه اینها امنیت است (صحیح است) قوای تأمینیه و دفاعیه مملکت است (صحیح است) برای این که این يك وسیله و مقدمه است که سایر چیزها روی آن قرار میگیرد و بعد از آن بنده دو چیز را مهمترین همه امور میدانم این که عرض میکنم از روی نظر بنده است ولی آقایان دقت بفرمایند تصدیق خواهند فرمود و آن دو تا یکی اقتصاد است و یکی معارف و نمیتوانم عرض بکنم که کدام يك مهمتر است بنده مدت مدیدی در عمرم معتقد بودم که مهمتر از همه امور معارف است ولی حالا میخواهم عرض بکنم که اقتصاد هم همان اندازه اهمیت را دارد برای این که مملکت روز بروز از عوض این که رو بقب برود بیشتر وضعیات مملکت روز بروز بهتر بشود و کاری کرد که مملکت روز بروز از عوض این که رو بقب برود بیشتر بحال بیاید اول باید بحال بیاید چیزی داشته باشد بخورد یعنی اول سیر شدن شکم دوم روشن شدن مغز این دو چیز مهم است و در درجه اول و صحیه هم در جای خودش خیلی مهم است ولی يك نظری از اول تا آخر بودجه بیندازید ملاحظه فرمائید همین صحیه را اگر به قهقرانگاه کنید خیلی خوشوقت خواهید شد. وزارت امور خارجه را صدسال است در این مملکت داریم نظیمه شاید شصت سال است داریم ولی صحیه يك اداره جوانی است تازه ایست که بعد از این انقلابات و بعد از استقرار این امنیت و اینها شروع کردند که اداره صحیه ترتیب

بدهند عرض میکنم بحضرتعالی که چهل سال پیش از این در تمام ولایات و ایالات ایران اطبای خیلی خوبی بودند که طبابت میکردند منتهی به ترتیب آنوقت طبابت میکردند اما دولت آنها سووانسیون subvention یعنی مدد معاش میداد بادولت درهرجائی يك طبيبی می گرفت که مردم را معالجه کند چون نباید نه افراط کرد و نه قریط حال مردم ایران باین خیال افتاده اند که تمام مخارج معالجه را دولت بدهد سابق راه می ساختند و باج میگرفتند ما گفتیم که آن راه را نسازند و باج نگیرند ما راه را میسازیم بعضی چیزهای دیگری هم شروع کردند مثل ممالک خارجه مثلاً اطبائی باشند در هر شهری حالا میگویند اطبای دیگر راهم دولت بگذارد گذشته از این ها يك چیزهای است که بسته بوجود خودش است طیب را که نمیشود خلق کرد طیب حاذق و خوب بیست سال، سی سال طول دارد که در مملکت بقدر کافی تهیه شود و تربیت شود این که اطباء بقدر کافی در طهران هستند و تأسیسات صحیه عمده اش در طهران می شود چاره ندارد نمی شود گفت سرمایه سازی را بپرند در لاهیجان و یکی دیگر را در کاشان درست بکنند مؤسسه چاهی مملکت در لاهیجان درست می شود در طهران درست نمی شود اما مؤسسه سرمایه سازی در طهران درست می شود اگر در سرحد افغانستان يك طاعونی آمد صد هزار تا سرم از این جا با اتر و بلان میفرستند چاره هم نیست شما فراموش فرمائید که بودجه صحیه شما اول بیست هزار تومان بوده است بعد هفتاد هزار تومان شد بعد خودتان قانونی وضع کردید پوست بره را تخصیص به صحیه دادید و از عایدات راه هفتاد و دو هزار تومان تخصیص به صحیه دادید دولت هم از هر محل دیگری که توانسته و ممکن بود می اضافه کرده است به صحیه تا اینکه این طور شده است اما اینکه آرزو دارید که از اینهم خیلی بیشتر وسعت پیدا بکند بنده خیلی تحسین و تمجید میکنم و خیلی هم همراه هستم ولی برای اینکه باید یکی از این دو کار را کرد یا مبلغی عایدی تهیه کرد و یا از مخارج دیگر زد هر کدام بنظرتان میرسد فرمائید و اگر يك طریقۀ از این دوره پیشنهاد بکنید بنده جوابش را عرض میکنم اما در باب عایدات ایشان فرمودند بنده

صادراتمان تفاضل دارد این است که باید عرض کنم که ما اول خواستیم نهمیلیون بنویسیم ولی بواسطه همین تا کس و اینها که میفرمایند نهمیلیون نوشتیم و در واقع ده میلیون بقول معروف نماینده شش میلیون عایدات گمرک است در زمان سابق که حالا بواسطه تا کس و اینها ده میلیون می شود و ما امیدواریم واردات محدود شود و صادرات تراید بگیرد این تمام آرزوهائی هم که داریم بواسطه خود تروت پیدا کردن افراد مردم بوجود آید که يك شهر معظمی بطهران نویسند که يك نفر طیب بفرستید که ما خودمان حق العلاج نمیتوانیم بدهیم همه را بیاید اینجا مجاناً معالجه کنید اینطور نشود و اما راجع به تأسیسات اقتصادی فرمودند ابتدا عرض کردم تأسیسات اقتصادی ... (این عقیده شخص خودم است و بلکه عقیده دولت هم این است و تصور میکنم و امیدوارم که عقیده اکثریت بلکه همه آقایان همین است) فعلاً در حالی که در این دوره که الآن زندگی میکنیم شاید دوم مهمترین امور مملکتی باشد و از این جهت هر سعی که ممکن است در اینجا می شود اما يك نکته را در این مسئله توجه فرمائید تأسیسات اقتصادی و اقدامات اقتصادی يك چیزی نیست که مثل صحیه باشد یا مثل سجل احوال و احصائیه باشد این سرمایه فوق العاده عظیمی میخواهد این را نمی شود بخش کرد بهر ولایتی با يك یا چند تومانی يك حاکم بگذاریم با یا چند تومان يك اداره سجل احوال و ثبت اسناد گذاشت این را بهر يك ولایتی پنج میلیون ده میلیون باید صرف کرد سدهایش را ببندند و آبیاری کنند و این را اگر باینطور بخش کنیم بهر ولایت پنج هزار تومان سه هزار تومان پنبه کاری کنند دو هزار تومان در آنجا نوغان این قله می شود و از میان میرود این است که دولت چند فقره از تأسیسات اقتصادی که عمده است و البته خرج عمده راهم متضمن است در مرتبه اول قرار داده است مثلاً کارخانه قند اگر کامیابی حاصل شود و امید قوی است که حاصل خواهد شد انشاء الله يك قلم واردات عمده شمارا تکافؤ میکند یعنی جبران می کند و باین وسیله کمک بزرگی به تروت مملکت می کند و البته دولت چایکاری و اصلاح توتون را فراموش نکرده است اصلاح پشم گوسفند را فراموش نکرده

و کسی که بی اطلاع است از وضعیات مالی مملکت اگر بدست این لایحه را بگیرد تصور میکند که عایدات ما عبارت از سی و دو میلیون تومان و مخارج ما هم در همان حدود است در صورتیکه مملکت ایران در حدود پنجاه میلیون عایدات و مخارج دارد که فقط یک قسمتی از آن در این لایحه نوشته شده است مثلاً عایدات و مخارج راه آهن و راه سازی که در حدود یازده میلیون است در این بودجه نوشته نشده با آنکه قانون مخصوصی دارد اما از نقطه نظر نمایانندن قوه مالی مملکت بهتر بود که در اینجا ذکر شود و عوائد بلدیها هم بنظر بنده لازم است جزء بودجه کل مملکتی بیاید و حتی در طرز وصول عوائد بلدی خود وزارت مالیه مداخله کند از یک نقطه نظر اینستکه طرز وصول بوسیله مأمورین وزارت مالیه خیلی ارزان تمام میشود در حقیقت و میلی هم درین نخواهد بود و از طرف دیگر اینهم قوه مالی مملکت را که بالاخره اهالی مملکت متحمل این خرج هستند نشان خواهد داد. قسمت دوم عرض بنده راجع بخود بودجهها در یکقسمت که قوه تأمینیه باشد بودجهاش زیاد شده این اسباب تشکر است زیرا مملکت ایران که رویه ترقی گذاشته باید از قبیل قوای نظامی و امنیه را زیاد کرد و این قوه هر چه بیشتر باشد اسباب تشکر و اسباب آسایش خاطر است و از این قسمت ما کاملاً باید متشکر باشیم که یکمقداری بر این قسمت بودجه افزوده شده ولی در بعضی اقلام متأسفانه از بودجه کسر شده است آنقسمت بنظر بنده عبارت از وزارت عدلیه است و دولت در نظر دارد در این دوره بیشتر قسمت اقتصادیات را اهمیت بدهد قسمت اقتصاد یکقسمت جزیش مربوط بدولت است ولی اقسام کلی آنرا باید خود اهالی اقدام کنند دولت باید وسایل ترقی و توسعه اقتصاد را فراهم کند نه اینکه خودش اقدام بکند و کار اقتصادی بکند یکی از مهمترین عوامل و وسایل توسعه اقتصادیات تأمین قضائی است اگر تأمین قضائی در تمامی نقاط مملکت توسعه یابد آنوقت البته هیچ مؤسسه اقتصادی نیستی شود تأسیس نمود و هیچ تشبث اقتصادی بعمل نخواهد آمد و اگر مادقت کنیم بودجه

عدلیه خواهیم دید که از نقطه نظر صرف جوئی با عدم کفاف بودجه این منظور نیست زیرا اگر صرف نظر کنیم از مخارج گراف خود وزارتخانه و مخارج مرکزی و ولایات عایدات و مخارج عدلیه تکافؤ میکند عایدات صلحیه ما شاید خیلی بیشتر از مخارج آن باشد ولی متأسفانه در یکقسمت کلی این مملکت همان تشکیلات عدلیه توسعه لازم را پیدا نکرده و اهالی فاقد قوه قضائی و تأمین قضائی هستند مخصوصاً بنده چون خودم از قسمت آذربایجان اطلاع دارم قسمت غربی آذربایجان و سایر نقاط آذربایجان شاید کاملاً فاقد صلحیه و تأسیسات قضائی هستند بطوریکه بهیچ وجه من الوجوه کار مردم از پیش نمیرود که مردم تشبثات اقتصادی و مؤسسات تجارتی و غیر تجارتی تأسیس کنند برای این که تأمین قضائی ندارند در صورتیکه اگر ایجاد صلحیه و محاکم دیگری در نقاط مختلفه بکنند اساساً عواید این محاکم بیشتر از مخارج آنها خواهد بود و بهیچ وجه احتمال کسر بودجه نخواهد بود پس در اینصورت چه ضرر میداشت که اگر دولت بودجه بلدیها را از این نقطه نظر زیادتر میکرد و در مقابل هم عایداتی که از این راه عاید دولت میشود ضمن عایدات بلدیها میگذاشت و این تأسیسات فوق العاده حسن اثر در روی توسعه اقتصادی مملکت میبخشد همچنین در قسمت ثبت اسناد اگر ثبت اسناد در تمامی مملکت توسعه یابد آنوقت البته عواید رو به فزونی است و عایدات فوق العاده دارد زیرا امنیتیکه از این حیث در مملکت حاصل می شود باعث خواهد شد که املاک را آباد بکنند و مملکت را رو به ترقی اقتصادی برد مخصوصاً اینجا دیده می شود که یانصد هزار تومان در بودجه گذارده شده است که بیانگ فلاحتی داده شود البته بانگ فلاحتی جائی تأسیس خواهد شد که آنجا ثبت اسناد تأسیس شده و عموم املاک ثبت شده باشد در صورتیکه قسمت اعظم مملکت که ثبت اسناد نداشته باشد و مخصوصاً آن نقاطیکه احتیاج کلی بتوسعه فلاحتی دارند و اساساً صلاحیت دارند که دولت در آنجاها کمک بتوسعه فلاحتی بکند و مخصوصاً قسمت غربی آذربایجان که از هر حیث آب و هوایش مساعد است برای توسعه فلاحتی چون در آنجا این قبیل نقاط هنوز ثبت اسناد

تشکیل نشده و امیدهم نمی رود با این ترتیب بودجه نویسی تشکیل شود البته محسبات و مزایاییکه از بانگ فلاحتی حاصل خواهد شد شامل آن طرفها نخواهد شد پس نامدنی آن نقاط ایران فاقد قوه فلاحتی و استفاده از امور فلاحتی خواهند بود. غرض بنده در این قسمت علاوه بر اینکه بر تشکیلات عدلیه افزوده نشده حتی در حدود دویست هزار تومان هم از بودجه عدلیه کسر شده و این مابه بسی تأسف است در صورتیکه بودجه عدلیه هر قدر در قسمت توسعه ثبت اسناد و محاکم زیادتر بشود بنظر بنده بهمان اندازه در عایداتشان افزوده می شود زیرا بعقیده بنده اینها هر کدام یک عایدات مخصوصی دارند که تکافؤ مخارج خودشانرا میکند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

مخبر - اولاً نماینده محترم خودشان در کمیسیون بودجه هستند تمام این مذاکرات را در کمیسیون بودجه هم بعمل آوردند جوابهاشان هم همانجا داده شده است بعضی اصلاحاتهم اگر در بودجهها لازم بود در کمیسیون بعمل آمد این بود که بعقیده بنده لزومی نداشت که در اینجا این فرمایشات را بفرمایند همان جواب هایی که در کمیسیون بودجه دادیم باز اینجا هم تکرار می شود. اولاً موضوع بودجه مقصود از بودجه که به مجلس تقدیم می شود آن عواید و مخارج جاری است که در آن سال بمصرف میرسد در اینقسمت همینطور که ملاحظه میفرمائید تمام عواید و مخارج برای امسال منظور شده است موضوعیکه فرمودند راجع بوضع وجوه مخصوصه که برطبق قوانین مخصوصی باید تأدیه شود در یکسال هم مثل سایر چیزها در بودجه بنویسیم ولی چون در قسمت خرج یک حساب علیحده دارد که جمع و خرجش در یکسال نمیشود لزومی ندارد که در متن بودجه بیاید پول مالین است که برطبق قانون مخصوصی گرفته می شود و برطبق قانون مخصوصی هم تأدیه می شود چیزیکه بیشتر اسباب این شد که این نظریه آقای افشار جواب داده شود این بود که عواید بلدیها را اظهار میکنند که باید جزو عواید مملکتی باشد در صورتیکه عواید بلدیها یک عوارضی است که خود هر شهری میدهد برای مصارف خود آشهر و هیچ ربطی بکار مملکتی ندارد.

اینکه فرمودند از بعضی بودجهها کسر شده است بودجه عدلیه دویست و هشتاد هزار تومان کسر شده است از بودجه عدلیه و ثبت اسناد دویست و هشتاد هزار تومان کسر شده که دویست و چهل هزار تومان آن از بودجه ثبت اسناد باشد و چهل هزار تومان از بودجه عدلیه البته همینطور که فرمودند تمام این مملکت احتیاج دارند بقوه قضائی حتی در اقصی نقاط و قری و قصبات ولی این اولش داشتن قاضی است همینکه در بودجه نوشته شود فلان مبلغ برای تأسیس محاکم است کافی نیست برای اینکه اول شرطش قاضی است قاضی هائیکه رتبه عالی دارند نمیشود فرستاد برای صلحیه که پنجاه تومان حقوق دارد قاضیکه برای اینکارها باشد ندارد وزارت عدلیه دلیلش هم اینست که همه ساله بر طبق قانونیکه از مجلس گذرانده اند کلاس قضائی تأسیس میکند و باید اینطور قاضیها را تهیه کنند و صرف اینکه یک اعتبار را در یک بودجه برای یک کاری منظور کنند مستلزم این نیست که بتوانند از آن اعتبار استفاده کنند آقای وزیر عدلیه بواسطه اینکه قاضی بقدر کفایت نداشته توانسته است خودش را حاضر بکند که از بودجه عدلیه یک مبلغی کسر بکنند و اما برای اینکه قوه قضائیه تا حدیکه امکان داشته باشد اهالی نقاط دور دست را در مضیقه نگذارد اگر نظر آقایان باشد یک قانونی گذشت از مجلس که بحکام اختیار داده شد بر طبق یک شرایطی در جاهائیکه صلحیه و عدلیه نباشد اینها در یک حدودی بطور حکمیت و نمایندگی پارکه راهم داشته باشند و حکمیت هم بتواند بکنند برای اینکه اهالی از حیث قوه قضائی در مضیقه تمام نباشند معلوم است که این صرفاً بواسطه احتیاج شدید است که ناچار باین امر شده اند و الا قوه قضائیه خودش باشد بهتر است ولی ناموقیمیکه نیست این حق هست برای نواب حکومت بر طبق یک شرایطی. موضوع ثبت اسناد که فرمودند بطوریکه خودشان اطلاع دارند در خود قانون متمم بودجه که فردا مطرح می شود هست که چنانچه عواید ثبت اسناد تا یک حد معینی رسید دویست هزار تومان را ذخیره کنند سال گذشته که مبلغ زیادی برای تأسیس ثبت اسناد در بودجه منظور بود موفق نشدند آن مبلغ را بمصرف برسانند و

خیلی از جاها دائر نشد ثبت اسناد چرا برای اینکه مستخدم نداشتند در اول نظر میرسید که کار ثبت اسناد يك اشکال زیادی ندارد و بدست این اشخاص می شود در عمل مشاهده شد که خیر ممکن است يك اشتباهاتی بشود این يك توضیح و تفصیلی لازم دارد برای همین موضوع کلاس ثبت اسناد دایر کردند که اشخاصی که دارای اطلاعی باشند برای اجرای قانون تهیه بشود ناهدیم تهیه شده و یک قسمتی حالا امتحان شان تمام شده بنا بر این اگر ما دو بیست هزار تومان هم ببودجه ثبت اسناد بیفزاییم حالا نمیتواند ارزش استفاده کنند بتدریج همین طوری که ملاحظه میفرمائید ...

(در این موقع چند نفر از آقایان بمرور خارج میشدند) رئیس - این طوری که آقایان بیرون تشریف میبرند ماهیچوقت اکثریت برای مذاکره هم نخواهیم داشت.

مخبر - بتدریج هر چه وسایل فراهم تر بشود تأسیسات عام المنفعه بیشتر بعمل میآید

(بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

دکتر سنک - بنده مخالفم اگر اجازه میفرمائید يك تذکراتی است که راجع بامور صحی دارم خیلی هم لازم است استدعا میکنم آقایان اجازه بفرمایند.

بعضی از نمایندگان - کافی است آقایان

رئیس - استیجازه عملی میکنیم اگر مذاکرات را کافی ندانستند بفرمائید ولي حالا تأمل بفرمائید. رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه کافی میدانند قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - معلوم میشود کافی نیست. آقای دکتر ملک زاده. دکتر ملک زاده - بنده اولاً خیلی متأسفم با وجود اینکه لایحه بودجه یکی از مهمترین وسائلی است که همیشه مورد بحث و مطالعه و بالاخره گاهی تجادل نظر در مجلس واقع میشود ما خواستیم که يك همچو لایحه مهمی را بچند دقیقه برگذار کنیم و اجازه ندهیم که بعضی آقایان نظریات خودشان را اظهار بکنند (افسر - حالا که اجازه دادیم) و همچنین آقایانیکه موافقت فرمودند که در اطراف این لایحه بیشتر مذاکره بشود بنده در سهم

که بنده نظریات خودم را بعرض مجلس میرسانم - مخصوصاً موافقت و مساعدت مجلس شورای ملی را در این قسمت استرحام میکنم. در اینجا قدری اختلاف نظر هست از نظر الاهم فالاهم. که قسمتی از تشکیلات و مؤسسات مملکتی مهم تر است و بنا بر این آنرا باید در درجه اول اهمیت قرارداد. آقای وزیر مالیه در ضمن بیاناتشان که حقیقتاً بنده هم موافقم با ایشان در درجه اول قوای تأمینیه مملکت را قرار دادند و در درجه دوم اقتصاد و سوم وزارت معارف مملکت را. بیشتر اهمیت دادند و عقیده شان بر این بود که مهم ترین قسمت های مملکتی که تأمین شده و سعادت مملکت در این سه قسمت است گمان میکنم کسی نباشد که مخالف با نظر ایشان باشد ولی بعقیده بنده يك قسمت است که از همه اینها مهم تر است و آن عبارت از صحیه مملکت است امروز ثابت شده است که بزرگترین سرمایه از نقطه نظر اقتصاد از نقطه نظر حفظ حدود و ثغور مملکت از هر نقطه نظر داشتن افراد سالم و صحیح المزاج است مگر چه چیز است سرمایه قشون؟! نه اینکه افراد شما است. فرض کنید میلیونها شما ذخیره داشته باشید چه فایده دارد؟ بزرگترین ذخیره شما عبارت است از افراد سالم و قوی المزاج. سرمایه يك مملکت از نقطه نظر اقتصاد هم داشتن افراد سالم است. در قسمت معارفی بنده ایشان را متوجه میکنم باینکه بدنهای ضعیف و نحیف و بدنهای مریض عموماً دارای دماغ ضعیفه است کتبی که راجع بملاریا نوشته اند و راجع بروحیات ایرانی نوشته اند معلوم میدارند که این قسمت تنبلی و بیکاری و اهمیت ندادن به قضایای اساسی و مسئله امروز را بفردا گذراندن در ایران تمامش نتیجه مالاریا است (صحیح است) و هیچ مربوط به نژاد ایرانی نیست. و هیچ مربوط باب و هوای ایران هم نیست و مربوط به تربیت ایرانی هم نیست. مطابق اصول علمی ثابت شده که فقط و فقط در نتیجه وجود مالاریا است. و مادام که مالاریا از این مملکت رفع نشود همین تنبلی و سستی وضع در بین مردمان بی بضاعت خواهد بود و بالاخره دماغ آنها ضعیف خواهد بود ولو معارف هم داشته باشند معارف نمی تواند يك اشخاصی بزرگ و مهم و بالاخره مرد برای مملکت تهیه کند. البته بنده اگر بخوام کاملاً در اطراف بودجه و احتیاجات صحی چیز هائی عرض کنم خیلی بطول می انجامد فقط این نکته را با این که اصولاً همه قبول کردیم که تناسب را باید کاملاً رعایت کرد در تشکیلات مملکتی به عرض میرسانم که بهمان نسبتی که روابط يك مملکتی با خارج زیاد میشود بهمان نسبت روابط صحی مملکت هم متاسفانه با خارج زیاد میشود و این نکته را کاملاً همیشه باید در نظر گرفت که روابط دولت ایران با خارجی ها در جنگ بین المللی نتیجه اش آمدن گریب شد که الان همه مردم مبتلا هستند و چندی پیش از این عرض کردم که راه شامات و سوریه بطهران که باز شد نتیجه اش آوردن همین مرض شد و همان طور که منافع داشت ولی این ضرر را هم داشت و همان طور که از منافع قتصادی و از ارتباطات استفاده میکنیم همان طور هم جلوی ضرر هایش را باید بگیریم این است که بعقیده بنده يك احتیاجات قطعی صحی است که با حیوة مردم و حیوة افراد توأم است. چون آقایان خوشوقتانه تماسی باین قسمت ندارند و همه قسم وسائل معالجه و آوردن طیب و خرید دوا برایشان میسر است شاید چندان درک نکنید ولي بنده چون بیشتر تماس دارم این است که بطور خیلی اختصار عرض میکنم یکی هم مرض سل است مرض سل متاسفانه در مملکت ما روز بروز زیاد میشود و چیزیکه بیشتر سبب سربایت این مرض است همین است که بدبختانه يك موسسات مخصوصی که سناتوریم می گویند نداریم تا این مسلولین ضعیف بی بضاعت را آنجا ببریم و آنها معاشرت با اشخاص سالم و اینها را هم مبتلا می کند و این يك مخاطره فوق العاده عظیمی است و دارد دنیا را می سوزاند و اگر این مرض در مملکت ما زیاد شود روزی خواهید دید که هر اقدامی بکنید نتیجه ندارد. در بودجه سال گذشته هشتاد هزار تومان برای سناتوریم پیش بینی شد و مخصوصاً قسمت سرخ حصار را اختصاص باین کار داده بودند ولی متاسفانه در این موضوع قدمی برداشته نشد و بنده میدانم هیئت دولت حضرت آقای

رئیس الوزراء و آقای وزیر مالیه بیش از من علاقه مندند و مخصوصاً توجهشان را راجع باین قسمت جلب و استدعا میکنم موافقت بفرمائید و همان طور که عرض کردم از مجلس هم استرحام میکنم. امروز در تمام دنیا تشخيصات امراض تمام روی امتحانات ذره بینی و لابراتواری است و دوره گذشته هم همچو مذاکره شد که اگر بشود در مراکز بعضی ایالات و ولایات يك ناسیسات انستیتویاستور دائر شود و این خیلی برای حیات و زندگانی جامعه و عامه مفید است دیگر وارد این قسمت نخواهم شد خدا میداند که اگر شما در بعضی از قسمت های جنوب بروید ملاحظه خواهید کرد و اگر حساب کنید می بینید که نود درصد مردم مبتلا بمرض چشم درد و گرانولاسیون هستند و شاید چهار در صدشان کور شده اند آخر این به کجا خواهد رسید؟ (صحیح است) بالاخره امراض مسریه. چون از بودت آقای کفیل وزارت معارف استفاده میکنم و راجع به حفظ الصحه مدارس عرض میکنم. حقا میشود گفت که امراض مسریه و دعاغی همیشه از مراکز سیرایت می کنند که جمعیت در آنها زیاد است و بقول فرنگی ها اشخاصی در آنجا کازرنه هستند امراض از این جا سیرایت می کند. می شود گفت در يك مملکتی مخصوصاً در پایتختش مدارس حفظ الصحه نداشته باشد این خیلی بد است در این مدارس سی هزار محصل مشغول هستند و با کمال تاسف باید گفت که يك نفر دکتر صحتی برای مدارس نیست (دکتر سنگ چند سال پیش چه داشتید) بالاخره اگر بخواهیم تمام درد ها را ذکر کنیم خیلی زیاد میشود مخصوصاً باین جمله قناعت میکنم و توجه و مساعدت دولت راجع با احتیاجات صحتی مملکتی جلب میکنم و در خاتمه عرایض دو کلمه راجع بوزارت اقتصاد ملی اضافه مینمایم آقایان تصدیق میفرمایند که صنایع مستظرفه ایران مظهر فکر. مظهر لیاقت و بالاخره مظهر گذشته ایران است. و بدرجه که کمان میکنم همین قدر که روز نامه ها را بخوانید و اثراتی که صنایع مستظرفه ما در عالم متمدنه داده است می توانم بگویم که اگر صنایع ما را کنار بده

آقایان خواهد گذشت. در ولایات هم از نقطه نظر صحتی نظر باینکه بودجه تمام آن احتیاجات رادر ولایات نمی تواند کاملاً تامین کند با مذاکره با اداره صحتیه کل مملکتی و وزارت داخله اداره صحتیه در ولایات در این قسمت کمک های مهمی با ما کرده اند و خواهند کرد در قسمت صحتیه مدارس مرکز هم کاملاً این نظرا اجرا میشود و در ولایات هم این نظر بدست مامورین صحتیه اجرا خواهد شد. و از این نقطه نظر نا حدی نظریه آقایان تأمین شده است. جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

دکتر سنگ - اجازه میفرمائید

رئیس - آقای موبد احمدی مخالفند؟

موبد احمدی - همه آقایان میدانند که با اقلام بودجه همه موافقیم فقط يك تذکرانی داریم که میخواهیم در این موقع اگر اجازه بفرمایند آقایان بعرض برسانیم

چند نفر از نمایندگان - بفرمائید

موبد احمدی - عرض کنم بنده اول می خواهم از دو موضوع اظهار تشکر و قدر دانی کنم. اولاً از اینکه از اول مشروطیت باینکه در اصول قانون اساسی و قانون محاسبات عمومی بوده است که بودجه ها باید قبل از سال آتیه داده شود (امیر حسین خان - شش ماه قبل از سال) همچو بودجه قبل از سال به مجلس نیامده و داده نشده الا اینکه الان دو دوره است که بودجه در موقع خودش به مجلس می آید و تصویب می شود. يك موضوع دیگر کسر بودجه است که سالها بود ایران داشت ولی بحمدالله امروز مرتفع شده و بودجه ما علاوه بروجوهی که ذخیره داریم تکافو میکند. اما عرض بنده راجع باین است که يك موضوعی است که باید عرض کنم. این بودجه بردو قسم است. قسمت اول عایدات است. و جمع است که در ۱۹ فصل تنظیم شده (غیر از عایدات قط جنوب) و قسمت دوم مخارج است که در پانزده فصل شرح میدهد. در قسمت اول اگر بدقت ملاحظه شود تمام افراد ایرانی شرکت دارند و همه يك به

نسبت مالیات میدهند از مستقیم و غیر مستقیم و گمرک و خلاصه همه در پرداخت مالیات شرکت میکنند. اما در قسمت مخارج بنظر بنده فصول مخارج هم باز بر چند قسمت است يك قسمت خرج مؤسسات عمومی مملکت است آنها البته همه افراد از آن استفاده میکنند. و يك قسمت راجع است بقوای تانییه و دفاعیه مملکت نافع ترین فصول به عقیده بنده همین است. بعلت اینکه هر کس از ولایات دور دست ایران اطلاع داشته باشد میداند آن انقلابات و احقاقی که در اطراف بود امروزه بحمدالله نیست و امنیت سرتاسر مملکت را گرفته است. (صحیح است) اینها البته مخارجی است که صرف همه مملکت می شود. لکن فصول دیگر بودجه به عقیده بنده خاصه و خرجی است. این را خواستم به هیئت محترم دولت تذکر بدهم. که در قسمت مخارج يك کاری بکنند که همه افراد بتساوی از آن استفاده کنند مثلاً آقای دکتر طاهری میفرمایند ماقاضی نداریم که همه جا بفرستیم بنده خودم تصدیق دارم لیکن اینقدر قاضی داریم که يك صلحیه در فلانجا باز کنیم اینقدر پیدا میشود بنده خاطر دارم در شهر کرمان يك صلحیه داریم يك بدایت يك استیناف این تشکیلات آنجا است چون قالی بافی در این شهر زیاد است و مطابق احصائیه اخیر که آمده است بیست و چهار هزار دستگاه قالی بافی در محوطه شهر است و همیشه بیست استاد و شاگرد نزاع می شود. سابقاً از طرف حکومت يك رئیس قالی باف خانه تعیین شده بود که دعاوی بین اساتید قالی بافی و اختلافات بین شاگرد و استاد، کارگر و کارفرما را آن رئیس رسیدگی می کرد از وقتیکه تشکیلات عدلیه دایر شده اساس آن موضوع از میان رفت. میرود بدلیه. خود بنده در کرمان بودم در ماه آذر يك شاگردی از استادش شکایت کرده بود و صلحیه وقت داده بود برای اردیبهشت ۱۳۱۰ پنج ماه دیگر بنده خودم دیدم این را و خاطر هست که رؤسای قالی باف خانهای کرمان بتوسط خود بنده به وزارت عدلیه شکایت کرده بودند و تقاضا کرده بودند که بودجه صلحیه را ما میدهم و شما يك رئیس و ثبات بفرستید اینجا. بودجه اش را ما خودمان میدهم. آقای

وزیر عدلیه فرمودند این به حیثیات دولت برمیخورد که مردم باخرج خودشان این کار را بکنند و البته خود دولت خواهد فرستاد و تا بحال فرستاده نشده. بنده عرض میکنم: آقای مخبر بک نفر رئیس صلیحیه باسی و دو تومان یا پنجاه تومان حقوق و بایک نفر ثبات که آنجا برود پیش از مخارج خودش عایدات خواهد داشت. موضوع دیگر ثبت اسناد است. ملاحظه بفرمائید ثبت اسناد در یک قسمت از مملکت مجری شده و در یک قسمت دیگر مجری نشده. دو سال است که در بودجه (سال ۳۰۷ و ۳۰۸) برای کرمان ثبت اسناد منظور شد ولی مجری نشد و از این کار دو عیب بزرگ پیدا شد. یک عیب این است که الان در کرمان هیچکس جرأت معامله ندارد خود بنده دیدم این راه و به علاوه کاغذهایی که به بنده رسیده حاکی است که اشخاصی و یا فلان آدمی که پول می خواهد قرض کند ملک هم گرو میدهد ولی آن کسی که پول هم دارد ننمیدهد زیرا میگوید شاید فردا که ثبت آمد معلوم شد که این ملک مال دیگری است. از این جهت معامله نمیکند و راه معاملات مسدود شده. دیگر اینکه بخاطر هم هست در همان موقع که قانون بانک فلاحی می گذشت بنده عرضی کردم که اقلاً این شرط را بردارید که اگر ملک ثبت شده نداشت و جواهر چیزی داشت خواست گرو بگذارد ارزش قبول کنید و پول بدهید گفتند خیر باید ملک ثبت شده باشد و اگر ملک ثبت شده باشد بانک پول ننمیدهد. در این قسمت میدانید که مالکین چه احتیاجی دارند به پول بخصوص برای تقیه قنوانی که ده فرسخ، دوازده فرسخ طولش است این هم قسمت ثبت. موضوع دیگر تذکر بنده این است. آقای رئیس الوزراء و آقای وزیر مالیه تشریف دارند عرض میکنم که نائب الحکومه های اغلب از ولایات ایران حقوق ندارند ملاحظه بفرمائید این چه حالی پیدا میکند نائب الحکومه تعیین می شود برای جیرفت رودبار، راور این بلوکات کرمان که هیچده شهردار اینها بعضی شان پنج شش محل آن حقوق دارد بعضی از آنها حقوق ندارند. حکومتی که حقوق ندارد و باید مخارجش از همان اجاقانی که در زمان سابق میگردند و میگردند بگیرد و خرج کند چاره ندارد چه کند آدمی است چهار پنج نفر نوکر دارد چهارصد

فرسخ راه آمده دور از مرکز است این چه باید بکند مجبور است از مردم پول بگیرد و خرج کند. آنوقت می فرمائید که کارهای حقوقی هم بکنند چیز خیلی عجیبی می شود این است که بنده عقیده ام این است که اصلاً نایب الحکومه بی حقوق نفرستند بهتر است و اگر میفرستند یک حقوق جزئی بپوش بدهند که مسئول دولت باشد یک نایب الحکومه که حقوق نگرفت این مسئول کی است؟ یک قسمت دیگر راجع به موضوع طرق میخواستم عرض کنم که کفیل وزارت طرق تشریف دارند و آن راه چاه بهار است به کرمان که انشاء الله باید امسال در نظر بگیرند که راه تجارتنی خیلی بزرگی است و اگر این راه مفتوح شود خیلی کمک میکند به اقتصادیات ایران و تجارت ایران برای اینکه بهتر از بنده میدانند که کشتیهای که از کراچی می آید و حرکت میکند چون راهم به کرمان ساخته شده اگر راه چاه بهار بهم هم ساخته شود خیلی خیلی صرفه دارد و آنوقت کشتیهای که می آیند سه روز زودتر از بندرعباس به چاه بهار میرسند و خیلی صرفه دارد برای اقتصادیات و خواستم عرض کنم که این مبلغی که برای اقتصادیات گذاشته شده در این قسمت هم یک توجهی کنید بنده تصدیق دارم آن فرمایشی که آقای وزیر مالیه فرمودند «که اگر اینرا تقسیم کنند بین شهرها نمیرسد این صحیح است» لکن البته باید الا هم فالاهم را در نظر گرفت شما در جنوب ایران یک جاهائی دارید که ممکن است با مخارج جزئی یک عایدات خیلی زیادی تحصیل کرد استدعا میکنم که اینها را طوری در نظر بگیرید که در تقسیم بودجه یعنی در خرج نسبت به آن اشخاصی که جمع را میدهند طوری شود که همه استفاده کنند این بود نظر بنده (صحیح است)

رئیس - دکتر طاهری

دکتر طاهری - اولاً در موضوع فرمایشات آقای دکتر ملک زاده و نظریات آقای دکتر سنک همکاران محترم که البته حقشان هم هست از صلیحیه طرفداریهائی بفرمایند بنده خواستم در تایید فرمایشاتشان عرض کنم در فرمایشات آقای وزیر مالیه یک جسارتی نبود بمقام صلیحیه که مستلزم این اظهارات باشد...

دکتر سنک - بنده قصدی نداشتم می خواستم در نائید فرمایشات ایشان عرض کنم

دکتر طاهری - اهمیت صلیحیه را هیچکس منکر نیست از قدیم هم گفته اند دو چیز مهم است. یکی امنیت مملکت است. و یکی هم امنیت بدن است که مملکت بدن باشد. یکی قوای تأمینیه مملکت است و یکی هم حفظ الصحه است که امنیت بدن است. (عرفانی. نعمتان مجهولتان الصحه و الامان) و هیچکس هم منکر این نیست که صلیحیه بعد کمال نرسیده. یعنی هیچیک از ادارات ما بسرحد کمال نرسیده است اینها مؤسسانتی است که جدیداً شروع شده و بتدریج هم باید تکمیل شود. البته هر اداره در حدود خودش و اعتباراتی که دارد بایستی کمال دقت و مواظبت را بکنند و صلیحیه فعلی هم همینطور است و رئیس صلیحیه هم کمال مراقبت را دارد اما این شرحی را که برای صلیحیه در قسمت سناتوریم تذکر دادند صحیح است و در بودجه صلیحیه هم منظور شده و اگر اقدامی هم نشده است البته باید تذکر بدهند. در قسمت صلیحیه مدارس که آقای کفیل وزارت معارف تذکر دادند. راجع باینکه برای ولایات لایبراتورهای مخصوص صحی از قبیل شعبات انستیتو یاستور و غیره تاسیس شود اینها طول دارد برای اینکه در مرکز هنوز آفتور که باید تکمیل نشده گرچه در ولایات هم لازم است ولی چیزهایی که الزم است باید اول عمل بشود. آقای دکتر ملک زاده فرمودند که اینطور ملاحظه فرموده اند که در وزارت اقتصاد ملی یک قسمت هائی از صنایع مستظرفه حذف شده در صورتیکه بودجه وزارت اقتصاد ملی و سایر بودجه ها هنوز بمجلس نیامده است و وقتی که آمد البته نظریه آقای دکتر هم رعایت میشود و در موقع رسیدگی و اگر چیزهای مفیدی بوده درست میشود اما فرمایشاتی که آقای مؤید احمدی فرمودند البته اصولاً همه تذکرات صحیح است لکن اصل کلی که فرمودند اشخاصی که مخارجی میدهند باید همه شان از آن استفاده کنند عرض میکنم حالا هم همین طور است و خودشانهم در یک قسمت تصدیق

کردند در يك قسمت های عمومی که قسمت مهم بودجه را تنظیم می نماید طوری است که همه مملکت بحد کمال متمتع و بر خوردار میشوند. قسمت های قوای تأمینیه و دفاعیه و غیره همه مردم از آن استفاده می کنند. در سایر قسمت ها هم هیچ جا نیست که منحصر بیک نقطه باشد. بلکه همه جا استفاده می کنند البته از نقطه نظر اهمیت و غیر اهمیت نقاط فرق دارند. مثلاً بقدری که سرحدات از وجود صلیحیه استفاده می کنند نقاط جزء نمی کنند برای اینکه قرنطینه ها در سرحدات است و بایستی هم باشد. اما این که فرمودند در قسمت های کرمان نواقصی است و ادارات عدلیه و ثبت اسناد تاسیس نشده اینها را تصدیق میکنم در غالب جاها این احتیاجات هست و منحصر بانجا نیست و قسمت جنوب همان طور که از تمتعات طبیعی محروم است از توجهات دولت هم محروم مانده است ولی از امسال که اعلیحضرت اقدس همایونی بانحدود تشریف فرما شدند و وضعیات آن قسمت را ملاحظه فرمودند نواقص و احتیاجاتش را بچشم مبارک ملاحظه فرمودند طرف توجه واقع و امر فرمودند باصلاحاتش. و امیدوار هستیم بعد از این از طرف دولت توجه بیشتری نسبت برفع این نواقص بشود چنانچه ما خودمان در یزد احتیاج داشتیم به تسطیح راه یزد بخراسان که اتوموبیل رونب بود و از این جهت قسمت فارس و یزد بکلی مجزی بود از خراسان و وضعیت اقتصادی آن حدود خیلی خراب بود و بارها هم استدعا شده بود که این راه تسطیح شود و نشده بود. ولی برحسب امر مبارک اعلیحضرت اقدس همایونی و توجهی که بکلیه اصلاحات دارند آن راه را هم شروع به تسطیح کرده اند و الان مشغولند و برای قسمت کرمان و یزد و نواحی خراسان خیلی مفید است و امیدوارم که برای اقتصادیات قسمت فارس کرمان و یزد و نواحی خراسان خیلی هم مفید باشد از طرف عموم اهالی تشکرات خود را تقدیم پیشگاه اعلیحضرت اقدس همایونی مینمایم.

جمعی از نمایندگان - کافی است

دکتر سنک - بنده مخالفم مذاکرانی نشده است

که آقایان میفرمایند مذاکرات کافی است. جمعی از نمایندگان - بفرمائید.

دکتر سنگ - قبلاً بی نهایت از مراجع آقایان متشکرم از اینکه به بنده وقت دادند در اینجا شرفیاب شوم و مطالبی که دارم بعرض برسانم اگرچه فراکسیون برای این است که هرچه حرف هست در آنجا گفته شود برای اینکه آقایان بانظم و ترتیبی که در فراکسیون است مخصوصاً آقای رئیس که این روزها نهایت جدیت را کرده اند که هر کس حرفی دارد در آنجا بگوید برای آنکه اینجا زیاد معطل مشویم من چون آنجا چیزی عرض نکردم ولی وضعیت طوری شده است که بنده را مجبور کرد اینجا عراضی عرض کنم بنده برخلاف این چیزهایی که راجع بصحبه فرمودند عقیده دارم که صحبه مملکت مثل همه چیزها ترقی کرده است در ایران ترقیات زیادی در صحبه در این ده ساله اخیر مشاهده می شود (صحیح است) که اگر هر یک از ماها متذکر آن شویم بنده میدانم و می بینم که اگر متذکر ترقیات فوق العاده و محیر العقولی که در این ده ساله اخیر شده همه ماها خوشوقت هستیم بنده اگر میدانستم سخن باینجا میرسد یادداشت میکردم و عرض میکردم خیلی چیزها ترقی کرده است رفع اصول قنودالینه، تنظیم قشون، این قشون منظم و توانائی که می بینیم باکمال افتخار برای جاقشانی حاضرند، الغاء کابیتولاسیون، تنظیم عدلیه بسط معارف و صحبه وضعیت اصلاح مالی، بالاخره قوانین موضوعه از قبیل قانون اسعار، قانون انحصار تجارت، ایجاد راه آهن تأسیس طرق، اعزام محصل بارویا آقدر از این چیزها هست که اگر من این نشاط فوق العاده آقایان را میل داشتم بیشتر بینم یادداشت می کردم علی ای حال تمام صحبتهای خودم را میگذارم روی صحبه صحبه در این سنوات اخیره دارای هفتصد هزار تومان بودجه شده است و اگر کسی بگوید که چرا بیشتر از این نشده است برای ضیق بودجه بوده است که آقایان مستحضرنند بنده هم مثل سایر آقایان عقیده دارم این است که از هر چه باید کاست و بودجه صحبه افزود بالاخره همه چیز فرع است و صحبه اصل ادا اگر بشود بیدا کرد. همینطور که آقای وزیر مالیه فرمودند دیگر

از مردم نمیشود پول گرفت دیگر نمیشود عایدات جدیدی را در نظر آورد و تحصیل کرد بمردم. صحبه ترقی کرده بودجه صحبه هم تا اندازه که ممکن بود تهیه شده است اما می خواهیم به بینیم که چکار بکنیم این پولی را که داریم الا آن ششصد هزار و خورده ما داریم آیا پول را برای فرستادن طیب برای بعضی شهرها که در آن شهر چندین طیب هست خرج کرد آنهم طیبی که بیشتر بدرد اغنیا میخورد باید اینجور طیب اعزام کرد یا اینکه بایستی طیب هارا باطراف و اکناف فرستاد یعنی نقاط و دهات متفرقه که دور است بالوازم کافی؟ یعنی از قبیل دوا سایر اساس معالجه و آنوقت صحبه شهری را به عده بلدی که گذاشت و بالاخره در شهرهایی که بلدی دارد و می تواند یک طیبی استخدام بکند آن طیب می تواند صحبه شهر را عهده دار شود اگر صحبه طیب بفرستد برای شهرهایی که بلدی نیست حرفی نیست و باید او را در نظر داشته باشیم اما برای شهرها طیب بلدی کافی است و باید برای دهات اطراف فرستاد. مؤسسه پاستور اگر پولی هست و بایستی برای صحبه مملکت کار کرد مؤسسه پاستور را باید ترقی داد مؤسسه پاستور که باید برای مملکت سرم بسازد یک مؤسسه سرم سازی نداشتند کوسرم شاربین؟ کوسرم ضد دیشتری؟ کوسرم امراض دیگر که هر روز ما بایستی از خارج بیآوریم؟ خوب دکتر گراندل هم البته یک کسی است که خیلی خوب میتواند از عهده بریاید اما وقتی وضعیت او درست نباشد از کجا می تواند اگر پولی دست او نباشد نمی شود برای صحبه مملکت کار کرد باید از این قبیل کارها کرد. بنده خواستم عرض کنم که راجع بصحبه آقای دکتر فرمودند که سل و سیفلیس و این چیزها زیاد است راست است بنده هم عرض میکنم که از صد نفر شاید نود نفر مبتلا به مالاریا باشند اما در شهرها باید بلدیهاشان کار کنند یک قدری هم بدولت باید مجال داد از اینکه سایر چیزهایی که بیشتر لازم است برای امور صحی تهیه کند بایستی بدولت مجال داد که مدرسه طب را همان طوری که در سایر جاها مدرسه تأسیس می شود تأسیس کند که اینقدر از بی طیبی تالیف بنده نمیخواهم بیشتر از این مصدع آقایان بشوم. بنده از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای دشتی قرائت میشود:

بنده پیشنهاد میکنم عوائد انحصار قند و شکر و عواید ناکس راه با قلام جمع اضافه و همچنین مخارج آنها نیز در قلام مخارج منظور گردد.

دشتی - بنده توضیح زبانی ندارم فقط میخواستم از آقای وزیر مالیه پرسم که دلیل اینکه یک قسمت از عواید مملکت را جزو بودجه نمی آورند چیست سال گذشته هم ما همین صحبت را کردیم گفتند جزء حساب ذخیره بوده است عرض میکنم که پارسال ماهمین صحبت را کردیم گفتند برای همین نکته هم مخارج را بیآوریم در صورتیکه ممکن است عوائدش را بیآورند جزو اقلام جمع و مخارج آنرا هم بیآورند در قلام مخارج بالاخره نمی دانم علت چیست که یک قسمت از عواید و مخارج بایستی در جزو بودجه مملکتی بیاید. بنده نمی فهمم منطقتش چه چیز است. خواستم توضیح بدهم که دلیل این چه چیز است.

وزیر مالیه - آوردن عایدات در جزو جمع عایدات و مخارج در جزو جمع مخارج برای این است که تقاضا شود و مجلس تصویب کند که این عایدات را که عمل می شود از مردم بگیریم یا بگیریم و این مخارج را بگیریم یا نگیریم. اگر مجلس خودش قانون دائمی میگذارد که برای فلان چیز مرتباً فلان عایدات بگذارد هر سال جزو عایدات آوردن برای جمع و خرج یعنی برای صورت جمع شاید بیفایده نباشد او را ما هرشش ماه برای اطلاع عامه مفضلاً چاپ میکنیم که عایدات انحصار قند و شکر بچه مبلغ رسیده و چه اندازه خرج شده است اینجا برای عایدات راه برای عایدات انحصار قند و شکر برای گرفتنش قانون مخصوصی وضع شده است که منحصر بیک سال و دو سال نیست و دائمی است و برای خرجش هم هر دفعه یک لایحه مخصوصی میاید برای اجازه خرج حالا این رانوجه بفرمائید که این مخارج و عواید مملکتی در واقع سه نقطه نظرات یکی اینکه عایدات ذخیره مملکتی است که هیچ خرجی در مقابلش ندارد برای احتیاط و مستجابات است و البته شاید هم مستحب نیست چون قانون مخصوص دیگری هم ندارد، ذخیره

مملکتی همیشه در بودجه منظور می شود و اگر در قانون بودجه منظور نشود می شود عواید هت جنوب را هم خرج کرد ولی قانون انحصار قند و شکر اینطور نیست. يك قفل محکمی رویش دارد خود آقایان رأی داده اند و ماهم سال بسال بدون انحلال آمدن تابستان وزمستان گرفته می شود و جمع می شود و يك دینار از آن برای مخارج سالیانه ندارد حتی بنده سعی هم کرده ام با وزارت طرق مشورت هم کردیم که اگر يك چیزی در عایدات می آوریم در مخارج هم باید جزء مخارج بیاید مخارجش را در سال آتی همین کردن اشکال دارد برای اینکه هیچ نمیدانیم که اوضاع چه جور اجازه خواهد داد. نقشه برداری کی تمام میشود؟ و شمال چه جور می شود و جنوب چه می شود معلوم نیست و هر دفعه خرجش لازم شد لایحه می آورند پس سه نظر هست یکی عایداتش را در سال آینده قید کنیم و باید اجازه بگیریم از مجلس و اجازه ندهند نمیتوانیم بگیریم یکی هم این است که در حقیقت عایداتش را مینویسیم و مخارجش را هم در ستون مخارج تقریباً معادل آن می آوریم يك چیزی هم هست که در عایدات است و در مخارج هیچ نیست مثل ذخیره مملکتی که آنرا هم ذکر کردیم چون قانون مخصوصی ندارد اما وقتیکه آقایان در سال گذشته يك قانون مخصوصی وضع کردند که هشتصد هزار تومان عایدات مملکتی با صد هزار تومانش را برای شهر طهران و سیصد هزار تومان برای ولایات خرج کنیم وقتی قانون وضع کردید که قند و شکر عایداتش منحصر براه آهن است و برای هر دفعه خرجی بایستی يك قانونی بمجلس بیاید لذا جز اینکه يك صورت ظاهری نشان بدهیم و آنهم چنانچه آقای افشار تذکر دادند و صحیح هم بود که مملکت پیش از این عایدات دارد همه عامه هم میداند که قریب پنجاه میلیون ما عایدات داریم در این صورت چون فهرست ها راه ما مرتباً چاپ میکنیم دیگر حاجت این نشده که در جزو بودجه بیآوریم.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای دشتی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد دیگر آقای دشتی:

(بنده پیشنهاد میکنم ماده چهار ازفصل اول وماده ۳ از فصل دوم صورت منضمه حذف شود)

دشقی - عرض کنم که فرمایشات آقای وزیر مالیه بنده راقانع نکرد برای اینکه يك دليل قضی ما داریم در مقابل این اگر بناست هر عایدات و هر مالیاتی که مجلس رأی داده است در بودجه نباید اغلب بر حسب يك قوانینی وضع شده است مثلاً فرض بفرمائید مالیات بر عایدات این بر حسب يك قانونی وضع شده پس این دليل نیست برای اینکه مجلس نظارت میکند در جمع و خرج مملکت و بالاخره این عوایدی که میگیرند اینها اغلبش بر حسب يك قوانین خصوصی وضع شده است بنا بر این اگر ما باین فرمایش ایشان عمل کنیم باید اغلب مخارج و اغلب این عواید را بیاوریم و يك نکته دیگر هم که گفتند که چون در جزء آن ما مخارج نداریم از این جهت نمیتوانیم ذکر کنیم این هم اشتباه است عایدات وقت جنوب در مقابلش مخارجی نیست ولی در ستون عایدات ذکر کرده اند بنا بر این ممکن بود سایر عواید را هم ذکر کنند آنوقت بعضی مخارج را در لواج دیگر بقدیم کنند. اینها بعقیده بنده دليل کافی نبود برای اینکه بیاوریم. اما راجع باین پیشنهادی که جدیداً کرده ام در فصل اول ماده چهارم نوشته است عواید متفرقه مستقیم و در ماده ۳ فصل دوم نوشته شده متفرقه غیر مستقیم بنده میخواستم از آقای وزیر مالیه پرسم که عواید متفرقه یعنی چه مالیه باید بداند عواید مستقیم و غیر مستقیمش چیست متفرقه یعنی چه؟ اینها در حدود معین و مشخصی باید باشد اما بطور تردید ذکر کنند متفرقه این مثل همان و غیره است که اغلب جاها مینویسند مثلاً محل فروش قند و شکر و جای وغیره این يك سوء اثری میکند و سوء اثرش این است که ممکن است بواسطه بودن این وغیره يك مالیاتهای از مردم بگیرند در صورتیکه بتصویب مجلس نرسیده و این کلمه متفرقه بضرر مالیات گرفتن از مردم می شود بنده يك مثلی برایتان عرض کنم بارهائی که وارد گمرک می شود هر تاجری مکلف است بار خودش را از گشتی بگمرک رسانده و از آنجا بانبار خودش ببرد عرض کنم چون هر تاجری بخواهد این کار را بکند عرض کنم تاجر هر بندری يك جمعیتی درست کرده اند یعنی با

همدیگر بنایی کرده اند و يك اداره درست کرده اند باسم اداره حملاباشی که این حملاباشی موظف است از هر بارى يك مبلغی میگیرد و این بارها را از گشتی میرسد به بندر گاه و از بندر میرسد بانبار خود تاجر. این اداره حملاباشی يك عوایدی داشت الا آن گمرک بوشهر این عواید را تصرف میکند این در حقیقت يك مالیاتی است که میگیرند برای اینکه از هر بارى از هر عدلی يك حقی می گرفت این حملاباشی و مازاد پول آنرا هم بامیدادند بیلدیه یا مصارف معارفی یا صبحیه شهری داشت حالا اداره گمرک این را جزو عواید خود میداند یعنی عواید حملاباشی را جزو عواید خودش میداند و بعقیده بنده این یکی از مالیاتهای است که برخلاف قانون میگیرد و مجوز این بنظر بنده همین کلمه های متفرقه و مستقیم و غیر مستقیم است که ما در بودجه آورده ایم و مجلس هم تصویب کرده است و قانون شده است و این جور چیزهاست.

وزیر مالیه - این چیزهایی که بنظر آقا میاید جزء متفرقه مستقیم و غیر مستقیم این متفرقه مستقیم و غیر مستقیم را مادريك قلم همیشه داشتیم در همین بودجه سال جاری ۳۰۹ هفتاد و هفتاد و پنج هزار تومان مالیات مستقیم و غیر مستقیم بوده است این بودجه مختصر فرقی که با بودجه سابق دارد این بود که اول عرض کردم جزئیات کار را روشنتر کرده اند ولی متفرقه آن چیزها جزئی متفرقه است که عنوان مخصوصی برایش داده نشده است که از فلانجا سیصد تومان از فلانجا سیصد و پنجاه تومان حاصل می شود از اینجور چیزهاست و این در سال جاری ۷۷۵ هزار تومان بود مخصوصاً عایدات از مسكوك نیکل منظور شده بود سال آینده نداریم و عایداتی که منظمأ نیست در بعضی سالها هست و بعضی سالها نیست این وجوه متفرقه مستقیم و غیر مستقیم فهرست هم دارد اگر آقایان بخواهند ممکن است فهرستش را ملاحظه بفرمایند و قانع خواهند شد و تصدیق خواهند فرمود هیچکدام از این چیزهایی که فرمودند مالیات برخلاف قانون از مردم میگیرند و اینها نیست یکی از متفرقه غیر مستقیم حراج است و مثل همان چیزهایی که گفته شده است اما مسئله که بمناسبت بهش اشاره کردند که حمالی و گمرک و اینها عرض کردم این چیزهایی که از قدیم معمول بوده

است مثلاً در گمرک يك نظاماتی قائل شده است حتی قبل از اعلان مشروطیت مثل این تذکره قانون تذکره بتصویب مجلس نرسیده است ولی ازسی سال قبل از این معمول بوده است و مجلس شورای ملی و دولت مقتنه و مشروطه او را تأیید و در واقع تصدیق کرده است عایدی شده است و حالا بواسطه این نوع ایراداتی که گاهی بنظر میاید که فلان چیز چه مبنای قانونی دارد و چون قانونی نیست او را حذف کنید اینطور بایدات دولت لطمه میزند و مانع می توانیم از عایداتی که مفضلاً و مرتباً بدست مامی آمده است و همیشه هم جاری بوده است و عمل شده است دست برداریم و برای این چیزهای کوچک يك قانونی بیاوریم خود اینها که در ضمن بودجه تصویب شده خودش دليل این است که عمل را تصدیق و تأیید کرده است حمالی در جاهای دیگر دنیا هم گمرکات تربیب حمالی مخصوصی دارد. برای اینکه شلوق نشود روی هم نریزند و زیاد نگیرند و تعدی نکنند يك حقی هم بحمال میدهند و باهمدیگر جمع میکنند و این را در گمرکات دارند در بنادر دارند این از قدیم جاری بوده است حالا اگر يك وقتی دیگر اگر صلاح بداند در اطرافش پیشنهادات بشود و مذاکرات بکنند و در يك شهر معینی عایدات حمالی را حذف کنند یا جای دیگر این مطلب دیگری است خارج از بودجه والا همین ده میلیون گمرک را که ما اینجا نوشتیم این هم جزو آنست.

دشقی - مسترد میدارم.

رئیس - پیشنهاد آقا مؤید احمدی قرائت میشود: (بنده پیشنهاد میکنم حق التدریس از بودجه حذف شود) مؤید احمدی - عرض کنم که بنده خاطر دارم که همه ما ها آرزومان این بود که تعلیم در ایران محتاجی و اجباری بشود و يك رقمی بنده دیدم در بودجه نوشته شده عایدات مدارس و حقیقه چیز خوبی نیست بعقیده بنده و علت اینکه از محصل حق التدریس گرفتن آنهم در این مملکت با این فقر عمومی بعقیده بنده چیز خوبی نیست این است که پیشنهاد کردم این موضوع حذف شود ملاحظه بفرمائید قدامتاء مدرسه میساختند املاکشان را

وقف میکردند که محصل در آنجا در همه قسمت زندگانش مجانی باشد و بولش را هم دستی میدادند و ما در دوره ترقی روی تدریس مالیات میگذاریم روی درس خواندن مالیات میگذاریم و بعقیده بنده این چیز خوبی نیست و چون چیز خوبی نیست و بکمان بنده مبلغش هم خیلی بزرگ نیست و کمان میکنم تکافو میکند با تکافول بودجه اگر از این مبلغ صرف نظر کنیم بودجه مان تکافو میکند آن محل که اضافه داریم صرف این میشود ماکه از مردم همه جور مالیات میگیریم اقلاً بچه هاشان مجانی تحصیل کنند آنوقت از چه اشخاصی بنده خاطر هست در همین سال جاری که این تصمیم را وزارت معارف گرفت خود آقای فرخ شاهدند که بکمدت محصلین کرمانی در اینجا داشتیم بی بضاعت که بعضیشان را خود اداره اوقاف کمک خرج میدهد آنوقت از اینها شهریه میخواستند بگیرند و اغلبشان در مدارس قدیمه می خوابیدند چنانداشتند آنوقت میگفتند برو نظمیة فقر ترا ثابت کن يك بچه غریب در طهران چه جور برود نظمیة فقرش را ثابت کند یا در ولایات بنده باز تذکر میدهم به آقای فرخ و مخصوصاً يك تشکری هم از وزیر معارف آقای اعتماد الدوله میکنم که با رسال خاطر هست در عزیز آبادیم که يك مدرسه ابتدائی دارد آنجا رئیس معارف يك پیشنهادی نوشته بود که اینجا بچه های روستائی و دهاتی هستند و بالباسهای پاره و پای برهنه در مدرسه هستند و سر راه دزدان است میانند مدرسه راهی بینند اینها را خوب نیست با این لباس مشاهده کنند هر چه تفحص کردند محلی نداشتند در بودجه و آقای اعتماد الدوله از خودشان با صد تومان فرستادند صد دشت لباس برای آنها درست کردند حالا در يك همچو مملکتی از همچو اشخاصی حق التدریس گرفتن بنظر بنده چیز خوبی نیست حالا جواب خواهند داد که بچه های اعیان و اشراف اولاً این مملکت اعیان و اشراف ندارد ثانیاً آنهایی که شما میگوئید قلیلند اعیان و اشراف بچه هاشان را میفرستند اروپا نمیگذارند اینجا تحصیل کنند این است که بنده پیشنهاد کردم این سی هزار تومان عایدات مدارس از بودجه حذف شود و اضافه بودجه نداشته باشیم بودجه مان هم تکافو میکند

وزیر مالیه - بنده در اینجا نیامدم که مفصلابه آقایان مزاحمت بدهم ولی این مطلبی را که آقا فرمودند چون مکرر اینجا تکرار میشود لازم است که توضیح بدهم با همه تصدیق حسن نیت آقای مؤیدی احمدی و میدانم که داعیشان بر خیر خواهی و خوش نیتی و اینکه مردم مجاناً تحصیل میکنند هست از این تعجب خود داری نمیتوانم بکنم که مسا یکی بعد از دیگری در مباحثاتمان پیشنهاد حذف عوائد و پیشنهاد توسعه مخارج بکنیم آخر ما اینهمه آرزو ها داریم و متصل میگوئیم صحیه را توسعه بدهیم و مخارج ثبت اسناد کم است مخارج عدلیه کم است این باید از يك جائی از عوائد مملکتی حاصل شود و بنده میخواهم تمنا کنم که حذف عوائد را بهیچ وجه پیشنهاد نفرمائید و این را استدعا میکنم برای اینکه هر چه جزئی باشد بخواهد مملکت کمک میکند اما عوائد مدارس اینکه میفرمایند مردم سابقاً وقف میکردند و مدرسه بنا میکردند و مقرری میدادند بطلاب خیلی کارهای خوبی بود از این کارهای خیرات و مبرات در این مملکت بود و از روزی که دولت خواست این کارها را بکنند مردم گفتند الحمدلله خوب شد اگر این طور پیش برود خواهند گفت که ایا مردم در منزلشان چراغ نمیخواهند چیز خوبی نیست چرا دولت بنا نمیکند خوب آقا مردم چراغ میخواهند خوب پولش را هم بدهند اگر کسی میخواهد اولادش تحصیل کند باید خرج تحصیلش را بدهد همه باید بدهند ولی دولت میگوید شاید يك اشخاصی پیدا شوند بتوانند بدهند و آنهم لازم است باسواد باشد او را استثنا کرده اند قانوناً او هم پول باید بدهد ولی چون نمیتواند دولت جلوتر را بگیرد متبکوبند او هم باید باسواد باشد حالا اگر اینطور است چرا مرخصخانه های پول میدهند حالا مایک قدری عواید صحیه داریم که این از مرخصخانه ها حاصل میشود آدم متمول یا مرفه الحال که میروند بمرخصخانه خرج طبیب میدهد و خرج طبیب در منزل هم میدهد ولی در آنجا هم بهتر معالجه میشود و هم کمتر میدهد حالا چرا دولتی که دلسوز است تمام مرضای مملکت را مجاناً معالجه نمیکند آخر این عملی نیست و نمیشود اصلاً مملکت ما بالنسبه ببعضی ممالک

دیگر کم مایه است ثروتش کم است شما يك مملکت دیگر که خیلی با مکت و با ثروت باشد نشان بدهید که مدارس متوسطه در آنجا بجائی است آن دولتهائی که خیلی با ثروت هستند و عایدات خیلی زیاد تراز ما دارند آنها میخواهند اولاد مردم را عموماً تعلیم ابتدائی بدهند یعنی باسواد بکنند بان درجه ترقی نمیکند مگر يك استثنائاتی هست در امریکا در بعضی از نواحی امریکا مدارس متوسطه مجاناً دیده شده است اما ممالک فرنگستان که اینقدر ثروتمند است مدرسه متوسطه و عالیه مجاناً ندارند مدرسه ابتدائی مثل قوت لایموت است که انسان نمیرد مدرسه عالی و متوسطه مثل اینست که غذای عالی و لباسهای فاخر بپوشند دولت هر قدر دلسوز باشد پول نمیدهد اینرا خواستم اساساً و اصولاً آقایان متوجه باشند که ما از آنجائی که عایدات میشود وصول کرد و تحمیل بر کسی نیست او را نباید مانع شوم آنچه هائی که فرمودند راجع بدزدان و کرمان و غیره آنها را بنده تصدیق میکنم آنها فقیرند و متمول نیستند و ما از آنجا عایدی هم نخواهیم داشت و نداریم اما البته در شهر طهران مدارس متوسطه داریم همان مدارس متوسطه هم يك قسمت زیادی مجاناً دارد هر کس از هر جا که تصدیق بیاورد که فقیر باشد باز هم مجاناً است ولی يك عده اشخاصی که مسلماً دارا هستند و با ثروت هستند و میتوانند بدهند دولت چه لزومی دارد یعنی البته مستحسن است کاش ممکن بود دولت ما غنی بود باین درجه که تحصیلات عالی را هم مجاناً نماید ولی در صورتیکه نداریم پیشنهاد حذف کردن یا پیشنهاد حذف عایدات ضرری بيك جای دیگر مخارج مهم میرساند مثلاً اگر کسی هزار تومان عایدات مصارف را حذف کنیم سی هزار تومان از بودجه معارف باید کسر کرد یا از بودجه صحیه حالا هر کدام را آقایان میل دارند پیشنهاد بکنند بنده اعتقادم این است که بگذارند هم صحیه و وسیع تر بشود هم معارف (صحیح است)

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای مؤید احمدی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(چند نفری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای اعتبار قرائت میشود:
پیشنهاد میکنم در سطر آخر ماده واحده کلمه کل بعد از کمیسیون بودجه حذف شود.
رئیس - آقای اعتبار.
اعتبار - توضیحی ندارم در این عبارت کل بنظر بنده مورد ندارد پیشنهاد کردم حذف شود اشتباه شده است قطعاً **مخبر** - همینطور که تذکر دادند اشتباهی شده است قبول میکنم بعلاوه اجازه فرمائید در قسمت عوائد و مخارج در اصلاح است که بایست در صورت منضمه رعایت شود اگر اجازه فرمائید همینطور بدهم به آقای منشی که اصلاح بکنند یا اینکه بخوانم که همه اصلاح کنند
رئیس - بخوانید
مخبر کمیسیون - در صفحه ۶ فصل نوزدهم در تحت عنوان عوائد مترقبه از سایر منابع ملاحظه فرمائید بجای در قسمت نقدی پنج میلیون و دویست و پنجاه هزار بایست نوشته بشود شش میلیون و چهار صد و بیست هزار قران و بجای صد و هفتاد و هفت هزار پهلوی بایست نوشته شود صد و پنجاه هفت هزار پهلوی قسمت مخارج (آقای منشی توجه فرمائید همینطور اصلاح شود) در قسمت مخارج صفحه هشت در فصل یازدهم ماده دوم تأسیسات اقتصادی بایست نوشته شود دو میلیون و صد و نه هزار و چهل قران و در قسمت پهلوی جمع این دو قلم در ماده واحده اصلاح شده است تغییر

که حاصل میشود در تفصیل است در تفصیلی که آخر بودجه است آن را هم اصلاح فرمائید آخر بودجه صفحه ۹ بیست و پنج هزار و نهصد و چهل و يك قران تفصیل این جور میشود.
رئیس - آقای منشی جمع ها همان است که در ماده واحده نوشته شده است؟
مخبر - بلی جمع ها همان است که در ماده واحده است و اصلاح شده است
رئیس - رأی میکنیم به قسمت عایدات که بالغ است بر سی و دو میلیون و صد و هفتاد و پنج هزار و نهصد و سی و نه تومان و نه قران و هشتصد و پنجاه و نه هزار پهلوی موافقین قیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. رأی میکنیم به قسمت مخارج که بالغ است بر سی و دو میلیون و صد و هفتاد و پنج هزار و سیصد و شصت و هفت تومان و هشت قران و هشتصد و پنجاه و هشت هزار و شصت و شصت و سه پهلوی موافقین قیام فرمایند
(اغلب بر خاستند)
رئیس - تصویب شد رأی میکنیم به ماده واحده به حذف کلمه (کل) بعد از بودجه موافقین ورقه سفید خواهند داد. بعد از آنهم آقایان تشریف نبرند عرض دارم. (اخذ و تعداد آراء بعمل آمده هشتاد ورقه سفید شماره شد)
رئیس - عده حاضر ۸۷ با کثرت ۸۰ رأی بودجه مملکتی تصویب شد *

- * اسامی رأی دهندگان - آقایان : تقي الاسلامی - سهرابخان ساکینان - دکتر ملك زاده - مژدهمی - مخبر فرمند - دکتر لقان - فهیمی - میرزا فتح الله خان فروزی - امیر ابراهیمی - سید کاظم بزدي - میرزا محمد حسین نواب - دکتر احتشام - خواجوی - اسکندری - دکتر ضیائی - بیات ماسکو - میرزا اسدالله قبه - میرزا احمد خان صفاری - رضا قلیخان باستانی - طباطبائی وکیل - قنوجی - میرزا صادقخان اکبر - عدل - مجد ضیائی - مقدم - محمد علی میرزا دولتشاهی - افسر - دکتر عطاء الله خان سبعمی - مسودی خراسانی - بیات - دادور - امیر تیمور - هزار جریبی - ابوالحسن خان پیرنیا - ناصری - اسدی - ملك آرائی - عراقی - دکتر طاهری - میرزا سید محمد محیط - دکتر سنگ - آدینه جان یار علی - میرزا محمد علی خان تربیت - حاج میرزا حسینخان فاطمی - میرزا حسین خان افشار - فرشی - شریفی - مؤید احدی - وهاب زاده - احتشامزاده - ایزدی - لبقوانی - دربان - محمد تقی خان اسعد - حسنعلی میرزا دولتشاهی - افغنی - میرزا سید احمد بهمانی - طالش خان - ملك مدنی - یونس آقا وهاب زاده - موقر - طباطبائی دیبا - طهرانی - امیر دولتشاهی - مولوی - متعمم سنگ - امیر حسین خان بختیار - فتعلی خان بختیار - حبیبی - یاسانی - بوشهری - میرزا محمد خان وکیل - ملك زاده آملی - اعتبار - دمستانی - مفتی - حیدری - لاریجانی - جمشیدی -

[۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - بطوری که آقایان مستحضر هستند این طور ممهود بود که متمم بودجه هم قبل از رسیدن سال جدید بگذرد و برای همین منظور هم بوده است که شبهای طولانی در فراکسیون صرف وقت شد و ایام عید هم نزدیک است و باید مهربانان کارهای داخلی بیک موافقت اگر با بنده

فرمائید امیدوار هستیم که متمم بودجه فردا تمام بشود و آن این است که در اول سه و نیم قبل از ظهر فردا آقایان تشریف بیاورند و جلسه در همان وقت تشکیل شود جلسه آینده فردا سه ساعت و نیم قبل از ظهر [مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد]
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بودجه یکساله ۱۳۱۰ مملکتی

ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۱۰ مملکتی را که از حیث عایدات (باستثنای عوائد نفت جنوب از بابت ۱۹۳۰ میلادی که در ۱۳۱۰ وصول و بحساب ذخیره مملکتی منظور میشود) بمبلغ سی و در میلیون و یکصد و هفتاد و پنج هزار و نهصد و سی و نه تومان و نه قران (۹۳۹۳۹۱۷۵۰۳۲۲ تومان) و هشتصد و پنجاه و نه هزار پهلوی (۸۵۹۹۰۰۰ پهلوی) و از حیث مخارج بمبلغ سی و دو میلیون و یکصد و هفتاد و پنج هزار و سیصد و شصت و هفت تومان و هشت قران (۸۳۶۷۳۶۷۱۷۵۰۳۲۲) و هشتصد و پنجاه و هشت هزار و ششصد و شصت و سه پهلوی (۸۵۸۶۶۳ پهلوی) بالغ میشود بشرح صورت منضمه تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج مملکتی اعم از حقوق و مصارف را در حدود اعتبارات مصوبه مطابق بودجه های پیشنهادی که تا آخر اسفند ۱۳۰۹ باید بمجلس داده شود باستثنای بودجه ثبت اسناد و املاک که تا آخر خرداد ۱۳۱۰ داده خواهد شد با رعایت قوانین مربوطه با قسط ماهیانه بپردازد تا اینکه بودجه های مذکور تصویب کمیسیون بودجه برسد و پس از آن مصارف مملکتی مطابق تصویبات کمیسیون بودجه بعمل خواهد آمد .
تبصره - پرداخت مخارج ثابت و غیر ثابت که در متن بودجه مملکتی و جدا گانه از اعتبارات وزارتخانه منظور شده است مفید بقسط ماهیانه نمیشود ولی پرداخت مخارج غیر ثابت که در بودجه های تفصیلی وزارتخانهها منظور شده است بیش از یک دوازدهم در ماه مجاز نیست مگر بعد از تصویب کمیسیون بودجه .
این قانون که مشتمل بر یک ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و هفتم اسفند ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

فصل	ماده	شرح	عایدات		ملاحظات
			قران	پهلوی	
۱		قسمت اول - عایدات مالیات مستقیم			
			۱	۵۰۰۰۰۰۰	مالیات املاک اربابی و فروش منال خالصجات انتقالی
			۲	۱۰۰۰۰۰۰	مالیات بر عایدات
			۳	۶۰۰۰۰۰	حق الثبت اتومبیل و غیره
۴		متفرقه مستقیم	۲۵۰۰۰۰		
		جمع	۶۶۲۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	
۲		مالیات غیر مستقیم			
			۱	۶۰۰۰۰۰۰	ذبابج
			۲	۱۰۰۰۰۰۰	رسومات
۳		متفرقه غیر مستقیم	۲۵۰۰۰۰		
		جمع	۱۶۲۵۰۰۰۰		
۳		گمرک			
			۱	۹۸۶۹۷۰۰۰	حقوق گمرکی
۴		عواید محصولات انحصاری			
			۱	۳۰۰۰۰۰۰	انحصار تریاک
۲		انحصار دخانیات	۲۷۵۰۰۰۰		
		جمع	۶۷۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	
۵		عواید امتیازات			
			۱	۱۰۰۰۰۰۰	حق الامتیاز تلفون
			۲	۴۰۰۰۰۰۰	« « خاک سرخ
			۳		بابت حقوق کمیسر نفت جنوب
			۴	۲۰۰۰	حق الامتیاز بانک شاهنشاهی
۵		بابت حقوق کمیسر بانک شاهنشاهی	۱۲۵۰۰۰		
		جمع	۶۳۲۵۰۰۰	۲۰۰۰	
					برای سه ماهه اول سال

فصل	ماده	شرح	عایدات		ملاحظات		
			قران	پهلوی			
۶		سهام و منافع دولتی					
			۱	۴۸۰۰۰۰۰	منافع سهام دولتی از بانک ملی		
			۲	۱۰۰۰۰۰	منافع وجوه دولتی در حسابها		
			۳	۲۵۰۰۰۰	منافع مسكوك نیکل		
		جمع	۵۱۵۰۰۰۰				
۷		عایدات خالصجات و معادن و غیره					
			۱	۱۷۰۰۰۰۰۰	خالصجات		
			۲	۱۶۰۰۰۰۰۰	معادن		
			۳	۵۰۰۰۰۰۰	جنگل ها		
۴		شیلات داخلی	۴۰۰۰۰۰۰				
		جمع	۱۹۵۰۰۰۰۰				
۸		عوائد انتقالی از وجوه مخصوصه					
			۱	۳۰۰۰۰۰۰۰	صدی سه مخارج وصول مالیات راه و عوائد		
					انحصار قند و چای		
			۲	۲۶۰۶۶۰۷	سهم معارف از مالیات راه		
			۳	۷۲۴۱۳۰	سهم صحیه از بابت مالیات راه		
۴	۱۵۰۰۰۰۰	« « از عایدات بندری					
۵		پوست بره	۳۰۰۰۰۰۰				
		جمع	۶۷۸۰۷۲۷				
۹		مطالبات دولتی					
			۱	۱۱۵۲۸۱۲	بدهی کارخانه پارچه بافی اصفهان		
۲	۱۵۰۰۰۰	بابت بدهی کارخانه نخ ریزی مرحوم صنیع الدوله					

فصل	ماه	شرح	عایدات		ملاحظات
			فران	پهلوی	
۲		بدهی اداره سابق ارزاق	۴۰۰۰۰۰		
۴		مؤسسه رهنی	۷۶۸۵۰		
۵		مطالبات متفرقه دولتی	۳۰۰۰۰۰		
		جمع	<u>۵۵۴۲۶۶۲</u>		
۱۰		(اداره مباشرت مجلس شورای ملی)			
۱		عوائد مطبوعه و باغ بهارستان	۵۰۰۰۰۰		
۱۱		« وزارت عدلیه »			
۱		عوائد محاکم	۴۰۰۰۰۰		
۲		عوائد ثبت اسناد و املاک	۹۰۰۰۰۰		
۳		متفرقه	۱۰۰۰		
		جمع	<u>۱۳۰۰۱۰۰۰</u>		
۱۲		وزارت مالیه - گمرک			
۱		عوائد شانسری	۱۱۸۴۰۰۰		
۲		« مهر و سرب »	۶۳۳۰۰۰		
۳		« انبار داری »	۶۱۹۲۰۰۰		
۴		« متفرقه گمرک »	۱۲۹۴۰۰۰		
۵		« وزارت مالیه »	۱۰۰۰		
		جمع	<u>۲۳۰۴۰۰۰</u>		
۱۳		وزارت داخله			
۱		عوائد نظمی	۶۰۰۰۰		
۲		« صحیه »	۲۰۰۰۰۰		

فصل	ماده	شرح	عایدات		ملاحظات
			فران	پهلوی	
۳		عوائد سجل احوال و اخصائیه	۱۵۰۰۰		
۴		متفرقه	۱۰۰۰		
		جمع	<u>۲۷۶۰۰۰</u>		
۱۴		« وزارت پست و تلگراف »			
۱		عوائد پست ارضی	۵۶۰۰۰۰۰		
۲		« « هوایی »	۹۰۰۰۰۰		
۳		« تلگراف و تلگراف بی سیم »	۷۰۰۰۰۰۰		
۴		« متفرقه »	۵۰۰۰		
		جمع	<u>۱۳۵۰۵۰۰۰</u>		
۱۵		« وزارت امور خارجه »			
۱		عوائد تذکره و شانسری	۱۷۵۰۰۰۰		
۲		متفرقه	۵۰۰		
		جمع	<u>۱۷۵۰۵۰۰</u>		
۱۶		« وزارت معارف »			
۱		عوائد مدارس و غیره	۳۰۰۰۰۰		
۲		متفرقه	۱۰۰۰		
		جمع	<u>۳۰۱۰۰۰</u>		
۱۷		« وزارت اقتصاد ملی »			
۱		عوائد فروش تمبر	۲۵۰۰۰۰		
۲		« مؤسسات فلاحتی »	۶۰۰۰		
۳		متفرقه	۵۰۰		
		جمع	<u>۲۵۰۰۰</u>		

ملاحظات	مخارج		شرح	ماده	فصل
	بهاری	قران			
			وزارت داخله	۶	۶
		۵۰۰۰۰۰۰	وزارت داخله	۱	
		۱۹۵۲۰۰۰۰	تشکیلات نظمیة مملکتی	۲	
		۱۸۰۱۰۰۰۰	« امنیة مملکتی	۳	
	۱۸۰۰	۶۱۴۲۰۰۰	صحیة کل مملکتی	۴	
		۴۰۶۰۰۰۰	احصائیة وسجل احوال	۵	
		۳۰۰۰۰۰	نظام وظیفه	۶	
		۲۰۰۰۰۰	ساختمان محاسب	۷	
	۱۸۰۰	۵۳۲۴۲۰۰۰	جمع		
			وزارت عدلیه	۷	۷
	۱۶۳۲	۱۵۰۵۲۰۸۰	وزارت عدلیه وثبت اسناد و املاک	۱	
			وزارت امور خارجه	۸	۸
	۹۳۱۲۴	۲۶۲۰۰۰۰	وزارت امور خارجه	۱	
		۵۰۰۰۰۰	کمیسیون سرحدی ترکیه و مخارج غیر مترقبه	۲	
	۹۳۱۲۴	۳۱۳۰۰۰۰	جمع		
			وزارت پست و تلگراف	۹	۹
	۱۸۰۹۶	۱۷۱۸۰۰۰۰	وزارت پست و تلگراف	۱	
		۱۰۰۰۰۰۰	ساختمان عمارت پست خانه و کمربک	۲	
	۱۸۰۹۶	۱۸۱۸۰۰۰۰	جمع		

ملاحظات	مخارج		شرح	ماده	فصل
	بهاری	قران			
			« وزارت طرق و شوارع » عوائد مترقبه		۱۸
		۵۰۰			
		۵۰۰	جمع		۱۹
	۱۵۷۰۰۰	۶۴۲۰۰۰۰	عوائد مترقبه از سایر منابع		
	۸۵۹۰۰۰	۳۲۱۷۵۹۲۹۹	جمع کل عایدات		
			<u>قسمت دوم مخارج</u>		
		۵۱۴۶۶۴۰	« وزارت دربار و دفتر مخصوص شاهنشاهی »		۱
		۶۶۰۰۰۰۰	مجلس شورای ملی		۲
		۶۲۲۰۰۰۰	ریاست وزراء		۳
			وزارت جنگ		۴
		۱۳۲۰۰۰۰۰	وزارت جنگ و قورخانه و هواپیمائی		۱
			خرج سفر و حقوق محصلین وزارت جنگ و بحریه		۲
	۷۱۰۰۰	۷۹۹۸۰	و مستخدمین خارجی لشکری و بحریه		۳
	۳۹۰۰۰۰		خرید کشتی ها		
	۴۶۱۰۰۰	۱۳۳۰۷۹۹۸۰	جمع		۵
			وزارت مالیه		
		۳۰۵۷۰۰۰۰	وزارت مالیه بانضمام گمرکات		۱
	۱۹۶۰۰	۴۵۶۰۰۰	حقوق مستخدمین خارجی مالیه و گمرکات		۲
		۴۰۰۰۰۰	ساختمان ابنیة گمرکی و مالیه		۳
		۳۵۰۰۰۰۰	انحصار تبریک		۴
		۲۵۰۰۰۰۰	انحصار دخانیات		۵
	۱۹۶۰۰	۳۷۴۲۶۰۰۰	جمع		

فصل	ماده	شرح	مخارج		ملاحظات
			قران	پهلوی	
۱۰		وزارت معارف			
	۱	وزارت معارف			
	۲	مخارج محصلین در اروپا و خرج سرپرستی و مسافرت آنها	۱۸۳۴۴۵۰۰	۱۶۹۲۵	
	۳	تربیت اطفال عشایر	۲۵۰۰۰۰	۶۶۶۶۶	
		جمع	۱۸۳۴۴۵۰۰	۸۳۵۹۱	
۱۱		وزارت طرق و شوارع			
	۱	وزارت طرق و شوارع	۸۵۰۰۰۰		
۱۲		وزارت اقتصاد ملی			
	۱	وزارت اقتصاد ملی	۱۷۵۷۸۴۰	۴۰۳۶	
	۲	تأسیسات اقتصادی	۲۱۰۹۰۴۰	۶۹۸۲۶	
		جمع	۳۸۶۶۸۸۰	۷۳۸۶۲	
۱۳		اعتبارات دولت			
	۱	مخارج غیر مترقبه	۱۵۰۰۰۰۰		
	۲	مخارج سری	۲۰۰۰۰۰		
	۳	انعام	۱۰۰۰۰۰		
		جمع	۱۸۰۰۰۰۰		
۱۴		اعتبارات ثابتة عمومی			
	۱	دیون خارجی دولت		۱۰۳۰۵۰	
	۲	وظایف و شهریه و مستمریات	۵۱۴۵۵۲۰	۹۰۸	
	۳	حقوق انتظار خدمت مستخدمین دولتی	۲۴۰۰۰۰۰		
	۴	منافع صندوق تقاعد کشوری	۴۸۸۹۰۰		
	۵	حقوق کمیسیون نفت جنوب		۲۰۰۰	
	۶	« بانک شاهنشاهی	۷۵۰۰		

فصل	ماده	شرح	مخارج		ملاحظات
			قران	پهلوی	
	۷	فرع و حق العمل بانکها و مخارج انتقال و جوه دولتی	۱۵۰۰۰۰۰		
	۸	هیئت تقنینیه مملکتی	۵۰۰۰۰۰		
	۹	سرمایه بانک ملی از محل سهام دولتی	۴۸۰۰۰۰		
	۱۰	سهم شیر و خورشید سرخهای تبریز و مشهد از عایدات ذبایح	۵۱۹۰۴۸		
		جمع	۱۱۰۴۰۹۶۸	۱۰۵۹۰۸	
۱۵		اعتبارات غیر ثابتة عمومی			
	۱	مخارج عمران لرستان و کردستان و بلوچستان و خوزستان و کوچانبیدن و تخت قابو کردن ایلات	۱۰۰۰۰۰۰		
	۲	مخارج مسلخها	۳۹۱۵۳۰		
	۳	مخارج دفع ملخ	۱۰۰۰۰۰۰		
	۴	مخارج مربوطه به ثبت املاک دولتی	۱۰۰۰۰۰۰		
	۵	سرمایه بانک ملی	۵۰۰۰۰۰۰		
	۶	« بانک فلاحتی	۵۰۰۰۰۰۰		
	۷	کسر مؤسسه رهنی در موقع انتقال بیانک ملی	۱۳۱۱۰۰		
	۸	دیون داخلی و تمهیدات دولت	۵۰۰۰۰۰۰		
		جمع	۱۳۱۲۲۶۳۰		
		جمع کل مخارج	۳۲۱۷۵۳۶۷۸	۸۵۸۶۶۳	
		حاصل			
		۱- عایدات - جمع قران	۳۲۱۷۵۹۳۹۹		
		« جمع پهلوی (۱۵۹۰۰۰) بقرار هر پهلوی شش تومان	۵۱۰۴۰۰۰۰		
		جمع کل عایدات بقران	۳۷۳۲۹۹۳۹۹		
		۲- مخارج - جمع قران	۳۲۱۷۵۳۶۷۸		
		« جمع پهلوی (۱۵۸۶۶۳) بقرار هر پهلوی ۶ تومان	۵۱۵۱۹۷۸۰		
		جمع کل مخارج بقران	۳۷۳۲۷۴۵۵۸		
		تفاضل عایدات بر مخارج	۲۵۹۴۱		